

SZAKDOLGOZAT

SZABÓ MARTIN

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Károly Róbert Campus

**Az egyéni vállalkozás
indításával kapcsolatos
tervezési, szervezési feladatok**

Konzulens:

Dr. Tóth Eszter Ilona

egyetemi docens

Készítette:

Szabó Martin

Pénzügy és számvitel szak

adóigazgatási szakirány

levelező tagozat

2023

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	1
1. IRODALMI ÁTTEKINTÉS	3
1.1. Az egyéni vállalkozás fogalma	3
1.2. Egyéni vállalkozás előnyei és hátrányai	4
1.3. Egyéni vállalkozás „alapításának” menete	5
1.4. Egyéni vállalkozás indításának okai	7
1.5. A vállalkozás indítási előtti teendők.....	8
1.6. Szervezési feladatok: piackutatás	11
1.7. Tervezési feladatok: üzleti tervezés	15
1.8. Egyéni vállalkozás könyvelése	18
2. ANYAG ÉS MÓDSZER.....	23
3. EREDMÉNYEK ÉS ÉRTÉKEKELÉSÜK.....	25
3.1. Egyéni vállalkozók a hazai gazdaságban.....	25
3.2. Adózási lehetőségek vizsgálata	30
3.2.1. Új Kata - Kisadózó vállalkozók tételes adója	30
3.2.2. Átalányadó	32
3.2.3. Vállalkozói személyi jövedelemadó.....	35
3.2.4. A három adózási mód közös jellemzői	37
3.3. Gyakorlati leírás egyéni vállalkozás indításával kapcsolatban.....	38
4. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK.....	43
5. ÖSSZEFOGLALÁS	47
IRODALOMJEGYZÉK	49
TÁBLÁZATOK ÉS ÁBRÁK JEGYZÉKE.....	51
NYILATKOZATOK.....	52

BEVEZETÉS

„Ha a pénz jelenti számodra a függetlenséget, soha nem éred el. Az egyetlen igazi biztonságot, amit egy ember elérhet az életben a felhalmozott tudás, tapasztalat és képesség jelenti.” **Henry Ford**

Az egyéni vállalkozások jelentősége a gazdaságban és a társadalomban kiemelkedő. Az egyéni vállalkozások általában kisvállalkozásokként működnek, és a gazdaság motorját jelentik. Az egyéni vállalkozók alkalmazkodóképessége és rugalmassága elősegíti az új üzleti lehetőségek kiaknázását, és lehetővé teszi a gazdasági növekedést. Az egyéni vállalkozók fontos szerepet játszanak a munkahelyteremtésben. Gyakran kezdő vállalkozások, és a kezdeti időszakban általában csak az alapvető munkát végzik el maguk, majd ahogy az üzlet fejlődik, több munkaerőt vesznek fel. Munkahelyteremtő hatása különösen fontos a szegényebb régiókban, ahol a nagyvállalatok és a multinacionális vállalatok nem jelennek meg. Fontos szerepet játszanak a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésében is, mivel lehetővé teszik azok számára, akik korábban nehézségekbe ütköztek a hagyományos munkaerőpiacon, hogy saját vállalkozásukat indítsák el és saját jövedelmet szerezzenek. Az egyéni vállalkozások lehetőséget nyújtanak a társadalmi mobilitásra, és elősegítik a gazdasági és társadalmi fejlődést.

Az egyéni vállalkozás egy olyan vállalkozási forma, amelyben egyetlen magánszemély vállalkozik, és teljeskörűen felelős az üzleti tevékenységért és a vállalkozás kötelezettségeiért. Az egyéni vállalkozó maga dönt az üzleti tevékenység folytatásáról, a termékek vagy szolgáltatások kínálatáról, az árakról, a marketingről és a pénzügyi ügyekről.

Az egyéni vállalkozások aktualitása a COVID-19 világjárvány miatt felértékelődött, mivel sokan veszítették el állásukat, és az egyéni vállalkozás lehetőséget nyújt arra, hogy saját magukat foglalkoztassák és jövedelmet szerezzenek. Emellett az egyéni vállalkozások, rugalmasabbak és gyorsabban alkalmazkodnak a piaci változásokhoz, mint a nagyobb vállalkozások. Az egyéni vállalkozók a válság során is alkalmazkodtak, új üzleti modellre és online megoldásokra váltottak, hogy fenn tudják tartani az üzletmenetüket. Az egyéni vállalkozók támogatása kiemelt szerepet kap a gazdaság újra indításában és a munkahelyteremtésben.

A szakdolgozatom témája az egyéni vállalkozás indításával kapcsolatos tervezési, szervezési feladatok. Azért ezt a témát választottam, mert ahogyan lehetőségem adódik én is szeretnék egyéni vállalkozó lenni ezért szerettem volna megismerni jobban azt, hogy hogyan érdemes megtervezni, megszervezni egy teljesen új egyéni vállalkozást az ötlet szinttől, egészen a végleges működtetésig.

Dolgozatomban bemutatom, az egyéni vállalkozókat szabályozó törvény alapján, hogy ki lehet egyéni vállalkozó, milyen előnyei és hátrányai vannak az egyéni vállalkozási formának. Bemutatom, hogy az egyéni vállalkozónak milyen személyiségtípusai vannak előnyökkel, hátrányokkal és egy lehetséges vizsgálati módszert, amellyel az egyén felkészülhet. Bemutatásra kerül, hogy mik az okai annak, hogy valaki miért lesz egyéni vállalkozó, hogyan kell elindítani egy egyéni vállalkozást továbbá, hogy milyen személyes képességekkel kell rendelkeznie ahhoz, hogy a lehető legjobb esélyekkel induljon a gazdaságban. Bemutatom milyen tervezési és szervezési feladatokat kell megtennie annak érdekében, hogy sikeres legyen a vállalkozás, ideértve a piackutatást, illetve az üzleti tervezést. A hazai ágazat elemzésen túl az adózási lehetőségek bemutatása, hogy melyik adózási megoldást érdemes választani a kezdő egyéni vállalkozónak, mert szinte ez az egyik legfontosabb kérdés. Továbbá egy gyakorlati eset bemutatásán keresztül ismertetem a vállalkozás indítását egy fiktív személy szemén keresztül.

A dolgozat célja egy áttekintő képet adni arról hogyan kell előkészíteni és elindítani egy egyéni vállalkozást Magyarországon, figyelembe véve mind a személyes kompetenciákat, mind a szervezési és tervezési feladatokat, a számviteli feladatokat, hogy a három választható adózási mód függvényében milyen könyvelési feladatokat kell ellátni egy egyéni vállalkozónak, az adózási lehetőségek bővebb kifejtése, hogy tisztán lehessen látni a három választható mód előnyeit és hátrányait, amelyeket választhatnak az egyéni vállalkozók.

A dolgozatomban a következő kérdésekre kerestem a válasz:

Ki lehet egyéni vállalkozó, milyen előnyei és hátrányai vannak? Hogyan kell létrehozni egy egyéni vállalkozást? Kiből lesz jó egyéni vállalkozó?

Milyen előzetes feladatokat kell elvégezni az egyéni vállalkozás indítása előtt azért, hogy a legjobb esélyekkel induljon a gazdaságban? Mennyire népszerű az egyéni vállalkozói lét Magyarországon? Melyik a legjobb adózási lehetőség annak, aki egyéni vállalkozás indításán gondolkodik?

1. IRODALMI ÁTTEKINTÉS

Az első fejezetet az egyéni vállalkozás fogalmának bemutatásával kezdem a szabályozó törvény alapján, majd folytatom az előnyei és hátrányaival és az alapításának menetével. Továbbá a vállalkozás indításának okait részletezem. Az ezt követő alfejezetekben magát az egyéni vállalkozót vizsgálom, majd ezután a szervezési feladatokat, mint piackutatást, illetve a tervezési feladatokat, mint üzleti tervezés és végül az egyéni vállalkozások számvitelével zárom az irodalmi áttekintést.

1.1. Az egyéni vállalkozás fogalma

Magyarországon az egyéni vállalkozással kapcsolatos szabályokat a 2009. évi CXV. törvény az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről tartalmazza. A törvény szabályozza az egyéni vállalkozók tevékenysége megkezdésének, folytatásának, szünetelésének és megszűnésének, valamint a törvény második fejezete pedig egyéni cég alapításának, működésének és megszűnésének feltételeit, tagjának vagy tagjainak jogait és kötelezettségeit tartalmazza, de mivel a dolgozat témája az egyéni vállalkozás így az első fejezetet vizsgálom, ami az egyéni vállalkozóról szól. (2009. évi CXV. törvény 2023)

„Egyéni vállalkozás a természetes személy által üzletszerűen, rendszeresen, nyereség- és vagyonszerzés céljából, saját gazdasági kockázatvállalás mellett folytatott gazdasági tevékenysége Magyarország területén.

A törvény rendelkezéseit nem kell alkalmazni:

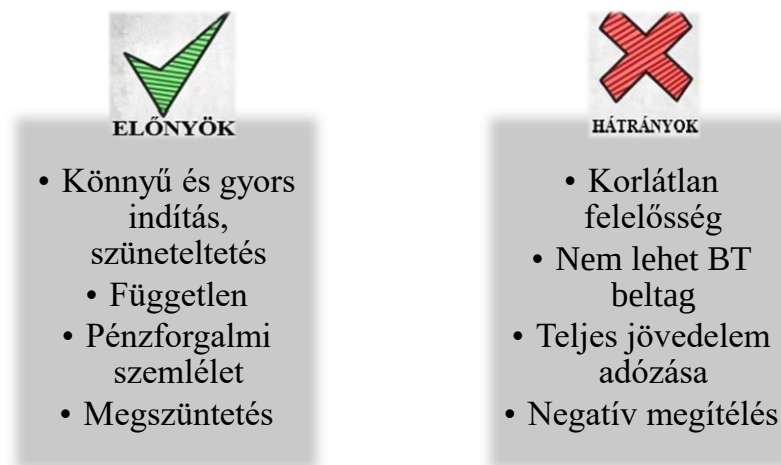
- mezőgazdasági őstermelői
- állatorvosi
- ügyvédi
- ügyvivői
- közjegyzői
- önálló bírósági, végrehajtói tevékenységre.” (2009. évi CXV. törvény 2023)

Minden olyan személy lehet egyéni vállalkozó, aki 18. életévét betöltötte, illetve magyar állampolgár. Az Európai Unió bármely tagállamának állampolgára, vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államnak az állampolgára, vagy olyan harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény

hatálya alá tartozó bevándorolt vagy letelepedett jogállású személy. Aki keresőtevékenység folytatása céljából, családegyesítés céljából vagy tanulmányi célból kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkező személy, valamint a humanitárius célból kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkező befogadott és hontalan. Illetve Magyarországon állandó lakhellyel rendelkezik, cselekvőképes és büntetlen előéletű. Nem lehet egyéni vállalkozó az a személy, aki 18. életévét nem töltötte be tehát kiskorú, valamint cselekvőképességét érintő gondnokság alatt áll. Egyéni cég tagja vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja. Szándékos bűncselekmény miatt jogerősen egy évet meghaladó, végrehajtandó szabadságvesztére ítélték, amíg az elítéléséhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesül, továbbá egy természetes személynek egyidejűleg egyetlen egyéni vállalkozói jogviszonya lehet. (2009. évi CXV. törvény 2023)

1.2. Egyéni vállalkozás előnyei és hátrányai

Az egyéni vállalkozás előnyeit és hátrányait az 1. ábra szemlélteti.

1. ábra: Egyéni vállalkozás előnyei és hátrányai

Forrás: www.kobaka.hu 2023 alapján saját szerkesztés

Ahogy az 1. ábra is mutatja, az egyéni vállalkozás egyik legvonzóbb előnye a könnyű indítás és szüneteltetés. Az indítás menete a következő fejezetben olvasható. Más üzleti struktúrákkal ellentétben, az egyéni vállalkozás nem igényel bejegyzést vagy külön díjakat. Az egyéni vállalkozásokra nem vonatkoznak ugyanazok a szabályok, mint más üzleti struktúrákra, ami tovább csökkenti az indulási költségeket. A vállalkozás tulajdonosaként a teljes ellenőrzése van minden aspektus felett, ezért mondható függetlennek. Szüneteltetése gyors és egyszerű, elektronikus úton a webes ügysegéddel. A szüneteltetés bejelentése díj és

illetékmentes és minimum 1 hónapig, legfeljebb 3 évig szüneteltethető. A tevékenység legkorábban a bejelentést követő naptól szünetelhet. A szünetelés bejelentése után, annak tartama alatt az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységet nem végezhet, egyéni vállalkozói tevékenységhez kötődő új jogosultságot nem szerezhetsz, új kötelezettséget nem vállalhat. Ha az egyéni vállalkozó 3 éven belül nem jelentette be a tevékenység szünetelés utáni folytatását, akkor az egyéni vállalkozói tevékenység megszűnik. A tényleges pénzmozgáshoz köti az adózást a pénzforgalmi szemlélet, tehát csak a ténylegesen beérkezett összegek után kell adót fizetni és csak a ténylegesen kifizetett költségek kerülhetnek levonásra. A megszüntetése hasonló módon történhet elektronikus úton és továbbra is díj és illetékmentes. (www.kobaka.hu 2023)

Az 1. ábra mutatja a hátrányokat is. A tulajdonos korlátlan személyes felelősséggel tartozik a vállalkozás által vállalt adósságért és kötelezettségért. Ez első hallásra hátránynak tűnik, viszont az előnyökhöz is lehetne sorolni, mert arra ösztönözi a tulajdonost, hogy gondosabban és körültekintőbben vezesse vállalkozását. Nem lehet betéti társaság tagja párhuzamosan mivel ott is korlátlan lenne a felelőssége, viszont betéti társaság kültagja lehet, illetve KFT-t is alapíthat. A teljes jövedelmet le kell adózni, tehát nem lehet átvinni a következő évre. Ellentétben cégekkel, ahol a tagok döntenek arról fizetnek-e osztalékot. Ha eredménytartalékként viszik át a következő évre, akkor nincs osztalékadófizetési kötelezettség. Negatív megítélés a társaságokkal szemben, mert a közvélemény tőkeerősebbnek gondolja őket. (www.kobaka.hu 2023)

1.3. Egyéni vállalkozás „alapításának” menete

Feltétele a tevékenység megkezdésének, hogy az erre irányuló szándékaról a nyilvántartást vezető szervhez megfelelő bejelentést nyújtson be. Nem kell engedélyeztetni csak bejelenteni. Ezért utaltam idézőjelben az alapításra, mert alapító okirat nem szükséges. A Nemzeti Adó és Vámhivatal - későbbiekben NAV - hatáskörébe tartoznak a nyilvántartásba vétel és vezetésével összefüggő feladatok. A folyamat elkezdése előtt szükséges, hogy rendelkezzen ügyfélkapuval, mert ezzel történik az elektronikus azonosítás, ez azért szükséges, mert a bejelentés a Webes ügysegéd szolgáltatással történik egy arra a célra rendszeresített űrlapon, ami név szerint az Általános Nyomtatványkitöltő program nyomtatványa a T101E jelű nyomtatvány. Itt kell megadni az adózási adatok bejelentését, nyilatkozatait és az adózási módok választását. A bejelentéssel teljesül a helyi iparüzési adó

bejelentésének kötelezettsége, mert az adatokat a NAV küldi meg az illetékes önkormányzatnak. Ahogyan az előnyökben említettem a bejelentés, a változás-bejelentés, szüneteltetés és megszüntetés bejelentése díj és illetékmentes. A megfelelően kitöltött 23T101E nyomtatvány esetén a rendszer automatikusan rögzíti az az új egyéni vállalkozó adószámát, valamint statisztikai számjelét. Majd a nyilvántartó az egyéni vállalkozót nyilvántartásba veszi, és erről értesítést küld a nyilvántartási számról, adószámról, KSH számról. A nyilvántartásba vétel napján kezdhető meg az egyéni vállalkozói tevékenység. A bejelentés során kell elvégezni az adóhatósági bejelentkezést, amely alapján adják ki az adószámot. A legfontosabb kérdés az adózási mód megválasztása. Az általános forgalmi adóban, illetve a jövedelemadózában kell adózási módot választani. Áfában az alanyi adómentesség választása javasolt, amennyiben a tervezett éves árbevétel nem haladja meg a 12 millió forintot. Jövedelemadózában a kisadózó vállalkozók tételes adója, átalányadó, vagy vállalkozói személyi jövedelemadó választható. A nyilvántartásba vételt követő 8 napon belül be kell jelenteni az ügyintézési rendelkezésének nyilvántartásába az elektronikus kapcsolattartásra szolgáló elérhetőségét. Ez a bejelentés a felkínált űrlapok kitöltésével, a választások kipipálásával történik. (SZABÓ 2023)

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamaránál regisztrációs kötelezettség keletkezik, ennek éves díja 5.000 forint hozzájárulás a kamarai közfeladatok ellátásához. Agrárgazdasági tevékenységnél az Agrárkamaránál kell regisztrálni. Aki építőipari kivitelezési tevékenységet kíván folytatni, köteles az erre irányuló szándékát szintén a névjegyzéket vezető kamarához bejelenteni. E tevékenységet megkezdő vállalkozás a kivitelezői tevékenység megkezdését követő, legkésőbb 5 munkanapon belül köteles a névjegyzékbe történő felvételt a Magyar Kereskedelmi és Iparkamaránál kezdeményezni. (SZABÓ 2023)

Aki alanyi adómentességet választ annak bankszámlát nyitnia nem kell. Aki viszont az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett neki kell nyitnia. Az első bankszámlát az adózó adószámának közlésétől számított 15 napon belül kell nyitnia. A bankszámlanyitásra kötelezett egyéni vállalkozó a készpénzes fizetések céljára szolgáló pénzeszközök kivételével köteles a további pénzeszközeit a bankszámlán tartani, pénzforgalmát bankszámlán lebonyolítani és ennek érdekében számlaszerződést kötni. (SZABÓ 2023)

1.4. Egyéni vállalkozás indításának okai

Mi lehet az oka annak, hogy valaki egyéni vállalkozó legyen. Többféle indíttatás lehetséges, de általában ez a négy ok a leggyakoribb, amiket a 2. ábrán szemléltetnek a jellemzőikkel.

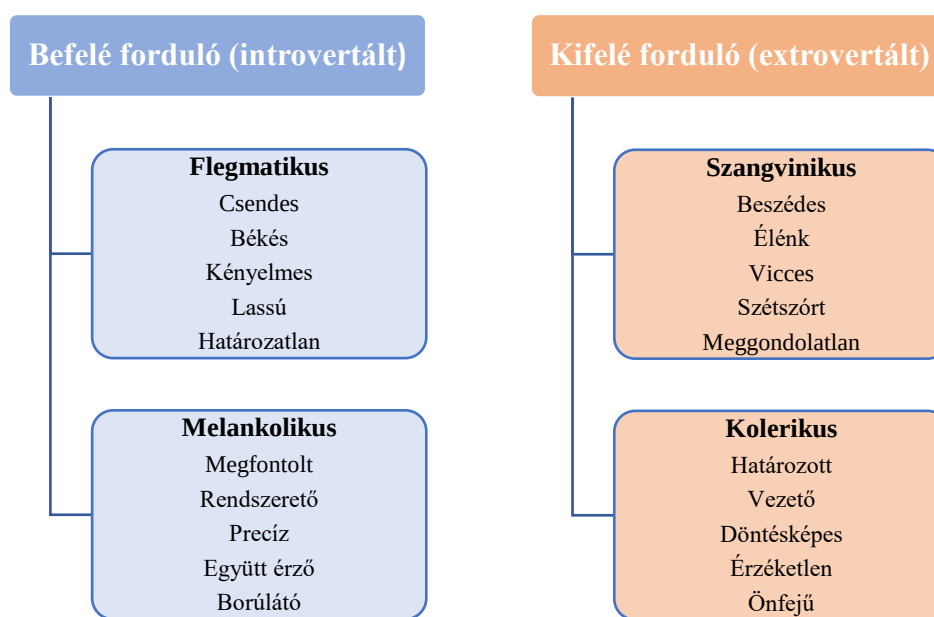
2. ábra: Egyéni vállalkozás indításának okai

Forrás: Vecsenyi J. 2017 alapján saját szerkesztés

Az egyéni vállalkozás indítása sok ember számára az álmai megvalósításának módja. Az önmegvalósítás vágya, szabadság és kreativitás kibontakoztatása. Olyan területen indítanak vállalkozást, amelyek érdeklődési körükhöz, személyes szenvedélyükhöz és tapasztalataikhoz kapcsolódnak, így az általuk szeretett dologból építhetnek fel sikeres vállalkozást. A függetlenség azért fontos, mert lehetővé teszi, hogy saját ütemükben dolgozzanak, és olyan munkakörnyezetet hozzanak létre, amely megfelel az igényeiknek, illetve lehetőséget ad arra, hogy a saját elképzeléseik alapján dolgozzanak és meghatározzák a vállalkozásuk működési módját. Ez lehetővé teszi, hogy a saját személyiségüket és szakmai tapasztalataikat is belevigyék. Az emberek sokszor azért döntenek az egyéni vállalkozás indítása mellett, mert azt remélik, hogy az anyagi sikerek és a pénzügyi függetlenség elérésének módja lehet. Az egyéni vállalkozás lehetőséget ad arra, hogy a vállalkozó a saját maga által meghatározott célkitűzések elérése érdekében dolgozzon. A munkájának eredményét közvetlenül lássa pénzügyi jutalmazásban. A kényszer alapvetően azt jelenti, hogy valamilyen gazdasági vagy életkörülményi problémával szembesül, amely rákényszeríti arra, hogy új módokat találjon a jövedelem megszerzésére és a megélhetés biztosítására. Az elbocsátás, a munkahely megszűnése vagy a pénzügyi nehézségek által okozott anyagi nehézségek. (VECSENYI 2017)

1.5. A vállalkozás indítási előtti teendők

Az egyéni vállalkozás indítása előtti teendők között kifejezetten fontosnak tartottam magát személyt vizsgálni, kiből lesz sikeres vállalkozó. Ebben a fejezetben kitérek a személyiség típusokra, hogy mi jellemző rájuk vállalkozóként. A személyiségjegyek hatással lehetnek arra, hogyan reagálnak a kihívásokra, hogyan kezelik a stresszt, hogyan építik és tartják fenn a kapcsolataikat. A 3. ábrán szemléltetem a személyiség típusokat jellemzőikkel.

3. ábra: Személyiségtípusok

Forrás: Nyíri Z. Hackl K. 2007 alapján saját szerkesztés

Alapvetően két csoportba soroljuk őket, ami az introvertált és az extrovertált. Az előbbi befelé az utóbbi pedig kifelé fordul. Az általam készített 3. ábrán szemléltetem, hogy az előbb említett két fő csoporton belül további négy fajta „vérmérséklet” létezik. Amíg a flegmatikus és szangvinikus személyiség emberközpontú addig a melankolikus és kolerikus pedig feladatközpontú. (NYÍRI et al. 2007)

A következőkben jellemzem a 3. ábrán bemutatott személyiségtípusokat a vállalkozókra kivetítve. A flegmatikus személyiségjegyekkel rendelkező emberek jók a problémamegoldásban és a döntéshozatalban, mivel képesek megőrizni a nyugalmukat a stresszes helyzetekben. Azonban hajlamosak lehetnek a halogatásra és a prokrasztinációra (olyannal foglalja el magát, ami rövidtávon élvezetes, de hosszú távon nem hoz eredményt). A melankolikus személyiségjegyekkel rendelkező emberek precízek, pontosak és nagyon

részletesek. Ugyanakkor hajlamosak lehetnek a túlzott aggodalomra és a döntéshozatal nehézségeire. A szangvinikus személyiségjegyekkel rendelkező emberek jók a kommunikációban, az emberekkel való kapcsolatteremtésben és a motiválásban. Azonban hajlamosak lehetnek a figyelemelterelésre és a felületes gondolkodásra. A kolerikus személyiségjegyekkel rendelkező emberek nagyon határozottak és céltudatosok, valamint képesek nagyobb kockázatok vállalására is. Azonban hajlamosak lehetnek a túlzott agresszióra és a türelmetlenségre. (NYÍRI et al. 2007)

A további személyes vizsgálatot, amit az egyéni vállalkozónak meg kell tennie, hogy sikeres legyen a már működő vállalkozások helyzetelemzésével bővíteném, ami nevezetesen a SWOT elemzés. A helyzetelemzéssel a vállalati képességeket értékelik. Nagyon kritikusnak kell lennie a vállalatnak a saját helyzetének értékelésekor. Mik az erős és gyenge pontjai, milyen gazdálkodási erőforrásokat képes mozgósítani terve megvalósítása érdekében, milyen az akció, illetve reakcióképessége. A SWOT elemzés a vállalat erősségeinek és gyengeségeinek, illetve lehetőségeinek és fenyegetettségének összefoglaló elemzése. (CHIKÁN 2020)

A 4. ábrán szemléltetem a SWOT elemzést, aminek felépítése megegyezik a vállalati elemzés mátrixával, de itt magára az egyéni vállalkozóra van szabva mintákkal.

4. ábra: Személyes SWOT-mátrix

Forrás: www.businessnewsdaily.com 2023 alapján saját szerkesztés

Mindenkinek vannak erősségei. A személyes SWOT-elemzés segít azonosítani erősségeket, és a lehető legtöbbet kihozni belőlük azáltal, hogy összehangolja azokat a rendelkezésre álló lehetőségekkel. A gyengeségek azonosítása és kezelése lehetővé teszi a gyengeségekből származó potenciális fenyegetéseket elkerülését. (MARCI 2023)

Személyes kapcsolatok, képességek

Személyes kapcsolatok bemutatásával kezdem majd a képességeket fejtem ki. A kapcsolati háló az 5. ábrán látható.

5. ábra: **Kapcsolati háló**

Forrás: Vecsenyi J. 2017

Egy vállalkozás sikerében nem csak azt kell tudni, hogy mit és hogyan, hanem kit érdemes és hasznos ismerni. Napjainkban már szinte ugyan olyan fontos a kapcsolati tőke a tudás és a pénztőke mellett. A vállalkozáshoz szüksége erőforrásokat a kapcsolati tőke hozzá mozgásba. Az egyéni vállalkozás indításához célszerű azonosítani a konkrét személyeket, kiépíteni velük a megfelelő kapcsolatot, megismerni szükségleteiket, elvárásaikat, tanácsaikat. Napjainkban már az internetes közösségi oldalakon nagyon egyszerűen lehet megtenni ezeket. A 5. ábra bemutatja egy vállalkozás kapcsolati hálóját, ahol a vállalkozás jövőjében meghatározó szerepet betöltő szereplőkkel lehet találkozni. Ezek a szereplők tekinthetők a vállalkozás érintettjeinek, mert ők azok, akik befolyásolhatják a vállalkozás működését, illetve akiket a vállalkozás működése befolyásol. (VECSENYI 2017)

A vállalkozások három alapvető hiba miatt szűnnek meg. Ezek a tudás hiánya, a tanulás hiánya, illetve az 5. ábrán látható kapcsolati háló hiánya miatt. A vállalkozó kapcsolati hálója azon szervezetek és szereplők hálózata, akik kapcsolatot tartanak fenn és együttműködnek egymással a vállalkozások indítása, fejlesztése és növekedése érdekében. A kapcsolati háló

a vállalkozói ökoszisztéma szereplői között van. Központi elem a vállalkozó, aki kapcsolatot tart fenn másik vállalkozókkal/versenytársakkal, akik együttműködnek az ötletek megosztása, tapasztalatcserek, közös projektek és üzleti lehetőségek terén. A befektetők pénzügyi forrásokat biztosítanak a vállalkozásoknak a fejlődésre, növekedésre és bővülésre. A kormányzati szervek szabályozzák az üzleti környezetet, támogatást nyújtanak, és segítik a vállalkozói tevékenységek fejlődését. Az oktató intézmények képzést nyújtanak, kutatást végeznek. Az erős kapcsolatrendszer segít a humán tőke elérésében, több ötlethez, tudáshoz és erőforrás kapacitáshoz juthat az induló vállalkozások. (NÉMETH 2022)

A profit forrása a vállalkozói képesség lehet. Ezek az arbitrázslehetőségek megtalálása, az újítás vagy az utánzás. Az arbitrázs az a képesség, ha valaki felismeri és kihasználja a piaci árak közötti különbségeket anélkül, hogy kockázatot vállalna. Ez egy olyan üzleti gyakorlat, amelyben a vállalkozó vásárol egy eszközt egy piac egyik helyén, majd eladja azt egy másik piacon, ahol a piaci ár magasabb. Az arbitrázs képessége azt jelenti, hogy az üzleti szereplők felismerik az árak közötti különbségeket, és gyorsan cselekednek, hogy megkeressék a különbségekből származó profitot. Az újítás a vállalkozók képessége arra, hogy új ötleteket, termékeket, szolgáltatásokat vagy üzleti modelleket hozzanak létre, amelyek új megoldásokat kínálnak az ügyfeleknek, és segítenek növelni a vállalkozásuk hatékonyságát és jövedelmezőségét. Az utánzás képesség, amikor egy vállalkozó másik vállalkozás sikeres üzleti modelljét másolja. Az utánzás lehet direkt vagy indirekt, azaz lehet, hogy egyértelműen másolja a másik vállalkozás tevékenységét, vagy lehet, hogy csak hasonló stratégiákat és gyakorlatokat alkalmaz. (ANDOR 2018)

1.6. Szervezési feladatok: piackutatás

A piackutatás egy olyan folyamat, amelynek célja az üzleti döntések megalapozása és a piaci lehetőségek feltárása. A piackutatás során adatokat gyűjtenek és elemeznek a piacról, a fogyasztókról, a versenytársakról, az árakról és más releváns tényezőkről, amelyek segítenek az üzleti döntések meghozatalában. A piackutatás lehet kvantitatív vagy kvalitatív, attól függően, hogy milyen módszereket használnak az adatok gyűjtésére és elemzésére. A két módszer közti különbséget a 6. ábra szemlélteti.

Jellemző	Kvalitatív	Kvantitatív
Minta nagysága	kicsi, maximum 100 fő	nagy, minimum 50 fő
Kérdés módja	a kérdezett személyéhez/csoportjához igazodik	sztemerd, minél állandóbb, annál megbízhatóbb
Eredmények típusa	nyelvi és vizuálisan megfogalmazott állítások, értelmezések, leírások, jellemzések	számok, statisztikailag verifikálható mennyiségi tendenciák
Fő tudományos háttér	pszichológia, szociálpszichológia, antropológia, nyelvészet	matematika, statisztika, demográfia, szociológia
Felhasználása a marketingben	feltárás, megértés, megismerés	feltárt jelenségek verifikálása, bizonyítás

6. ábra: **Kvalitatív és a kvantitatív kutatás módszertana közti különbségek**

Forrás: Veres Z. Hoffmann M. Kozák Á. 2016

A 6. ábrán látható a különböző kérdésekre a két módszer miként ad választ. Például az egyik legnagyobb különbség a minta nagyságában található, amíg a kvalitatív kicsi, addig a kvantitatív nagyszámú mintával dolgozik. (VERES et al. 2016)

A 7. ábra a kutatási terv meghatározását taglalja a kétértelmű, a némileg meghatározott és a világosan megfogalmazott kérdésekre. A 7. ábra alatt részletezem ezeket a kutatási terveket visszaülva a kvalitatív és kvantitatív módszerekre.

Ambiguous problems	Somewhat defined problems	Clearly defined problems
Exploratory research - Understand structure - Formulate problems precisely - Generate hypotheses - Develop measurement scales	Descriptive research - Describe customers or competitors - Understand market size - Segment markets - Measure performance (e.g., share of wallet, brand awareness)	Causal research - Uncover causality - Understand the performance effects of marketing mix elements

7. ábra: **Kutatási terv meghatározása**

Forrás: Marko S. Erik M. 2019

A 7. ábrán látható exploratory vagy felderítő piackutatás egy olyan folyamat, amelynek célja az adatgyűjtés és az elemzés révén a probléma vagy a kutatási terület megértése, amik alapján lehet új ötleteket, elméleteket és hipotéziseket kialakítani kvalitatív módszerekkel. Különösen hasznos az egyéni vállalkozóknak, ha nincs kellő tapasztalatuk a kutatási területről. Az adatgyűjtés és elemzés felfedhet olyan területeket, amelyekről nem voltak tisztában, és lehetővé teszi, hogy mélyebben megértsék a kutatási területtel kapcsolatos

kulcsfontosságú tényezőket és összefüggéseket. A 7. ábrán látható descriptive vagy leíró piackutatás egy olyan folyamat, amelynek célja a vizsgált jelenségek, folyamatok, csoportok vagy egyének pontos és részletes leírása, kvantitatív módszerekkel. Különösen hasznos lehet ez az üzleti környezetben, amikor megpróbálják megérteni a fogyasztói magatartásokat, a termékpreferenciákat vagy a piacon uralkodó trendeket. A 7. ábrán látható casual vagy okozati piackutatás olyan folyamat, amelynek célja annak megállapítása, hogy egy adott változó hogyan befolyásolja egy másik változó értékét például a termékárak változásának hatása a vásárlói magatartásra, ok-okozati összefüggések megértésére összpontosít kvantitatív módszerekkel. Az új termékek vagy szolgáltatások bevezetésekor, segít megérteni, hogyan befolyásolják a vásárlói magatartást, milyen áron és marketingstratégiával érdemes belépni a piacra. (MARKO et al. 2014)

Elérhetőségük alapján az információk primer és szekunder piackutatásból származhatnak. Megemlítendő még a mozaikinformációk, amik egy spontán módon létrejött szekunder jellegű információ töredék, de bizonyos esetekben lehet primer jellegű. (VERES et al. 2016)

A 8. ábra szemlélteti a primer piackutatás célját és információszerzési eljárásokat.

8. ábra: **Primer piackutatás**

Forrás: Veres Z. Hoffmann M. Kozák Á. 2016

A 8. ábrán részletezett primer piackutatás célját és információszerzési eljárásokat lehet látni. A primer piackutatás olyan módszer, amely első kézből származó adatokat gyűjtik és elemzik. Ilyen módszerek például interjúk, kérdőívek, megfigyelések vagy kísérletek, azért, hogy meghatározható legyen a fogyasztói preferencia, vélemények, szokások és igények. Idő és költségigényes. (VERES et al. 2016)

A 9. ábra szemlélteti hasonló módon a szekunder kutatás célját és információszerzés módjait.

Célja	A meglévő forrásokból információk gyűjtése
Információszerzés	- Kormányzati, költségvetési szervek, állami intézmények - Üzleti információszoigálatók - Szabadon elérhető adatok, információk - Belső információk - Külföldi adatforrások

9. ábra: Szekunder piackutatás

Forrás: Veres Z. Hoffmann M. Kozák Á. 2016 alapján saját szerkesztés

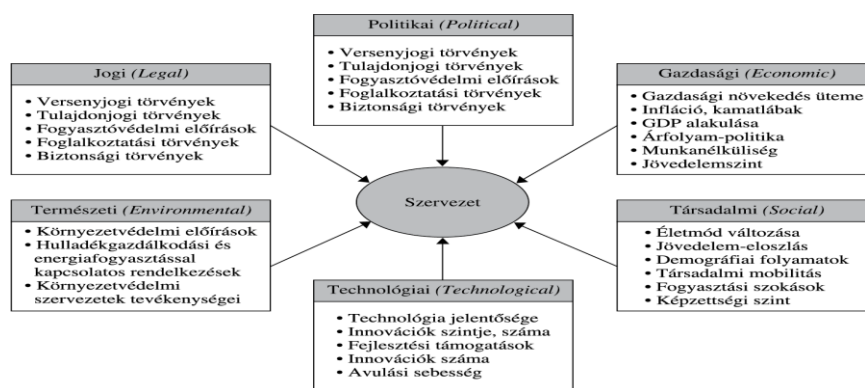
A 9. ábrán részletezett szekunder piackutatás az olyan adatok gyűjtését jelenti, amely másodkézből származnak, desk research másnéven, mert akár az asztal mellől is végezhető. Az ilyen adatforrások lehetnek a kormányzati statisztikák, a piackutató szervezetek által készített kutatások vagy a szabadon elérhető online adatbázisok és belső, illetve külföldi adatok. Idő és költségkímélő, illetve magas szakértelemmel rendelkező személyek és szervezetek állították elő, viszont az aktualitása, pontossága, megbízhatósága és tartalmi megfelelősége hátrányt jelenthet. (VERES et al. 2016)

Miért van az, hogy a háborúk egyik legfontosabb szereplői a kémek. Fontos szerepet játszanak, mivel az információik és tevékenységeik segíthetnek az ellenfél gyengítésében és a saját ország stratégiájának kidolgozásában, ez visszavezethető a vállalkozásokra mivel a piackutatás lényegében ez. Információk gyűjtése, versenytársak felmérése, értékesítési stratégiák kidolgozása. Fontos területek, ahol érdemes piackutatást végezni ilyenek a potenciális vevők, a meglévő vevők, az elvesztett vevők, a konkurensok és a vállalkozás. A potenciális vevőket hol lehet elérni, mit kell kínálni, mi miatt vásárolnak, milyen eredményre számítanak, mit szeretnek a hasonló vállalkozásokban. A meglévő vásárlók honnan értesültek a vállalkozásról, mi az, amit nem szeretnek, mire vágynak. Az elvesztett vevők miért álltak le, mit kellene tenni azért, hogy visszajöjjenek. A konkurensok milyen marketing anyagokkal, dolgoznak és az áraikat. A saját vállalkozás erre legjobb példa a Főnök inkognitóban című doku-reality, ami arról szól, hogy egy sikeres vezető álcázva beépül saját vállalkozásába dolgozóként, hogy valós képet kapjon a vállalkozásáról. (WOLF 2017)

1.7. Tervezési feladatok: üzleti tervezés

A vállalkozás céljai eléréséhez szükséges eszközöket és módszereket az üzleti tervezés határozza meg. Segítségével jelen esetben az egyéni vállalkozók számára nyílik lehetőség arra, hogy stratégiai céljaikat a mindennapi üzletmenet során megvalósítsák. Folyamatosan változik a vállalkozói környezet. Ezek a tényezők hatással vannak a vállalkozások fejlődésére, illetve hanyatlására. A külső környezeti tényezők, amelyek minden vállalkozás számára adottak és ezeket befolyásolni nem tudják. Az üzleti tervezés révén a vállalkozások tudnak alkalmazkodni a környezet dinamikus változásaihoz. (HÁGEN et al. 2017)

A 10. ábra a PESTEL-modell tartalmi elemeit szemlélteti.

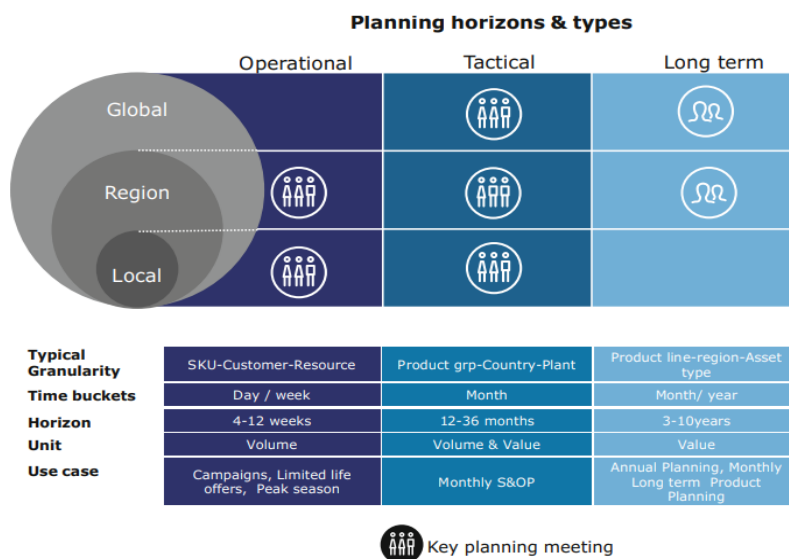
10. ábra: **PESTEL-modell, a makrokörnyezet legfontosabb tényezői**

Forrás: Balaton K. Hortoványi L. 2018

A külső környezet elemzésére az egyik legismertebb elemzési eszköz a PESTELL-modell, amit a 10. ábra szemléltet. Hat csoportba különíti el a potenciális külső környezeti tényezőket. Ezek a politikai, gazdasági, társadalmi, technológiai, természeti és jogi környezet. Az iparág és a versenykörnyezet jelentősen meghatározza, mik lehetnek a fontos szempontok. Például az autóiparban a szabályozási, politikai és gazdasági tényezők, a mezőgazdaságban a természeti és szabályozási környezet változásai, egy regionális kereskedő vállalkozásnak a társadalmi különbségek. (BALATON et al. 2018)

A vállalkozások belső környezete erőforrás halmaz, amellyel a vállalkozások a mindennapi üzletmenet során gazdálkodnak. Ilyen belső környezeti tényezők az anyag, energia, ingatlan, tárgyi eszköz, pénz, tőke, információ, emberi erőforrás. (HÁGEN et al. 2017)

A 11. ábra a tervezési horizontokat és típusokat szemlélteti.

11. ábra: Tervezési horizontok és típusok

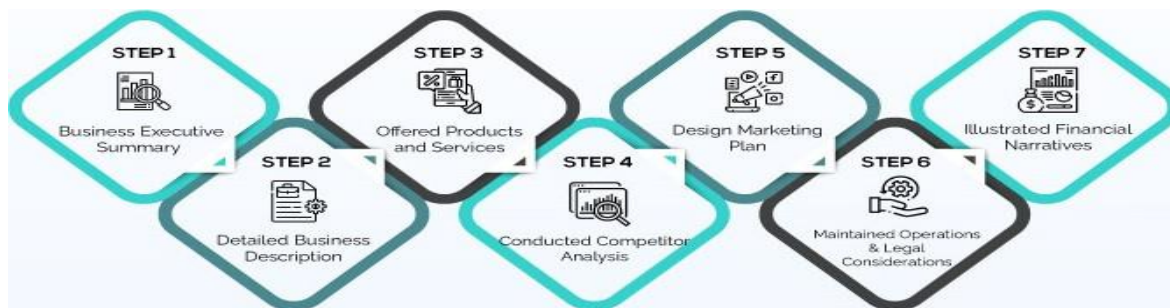
Forrás: Ganesh S. Federico S. Robert K. Alessandro C. 2019

A 11. ábra mutatja, hogy háromféle tervezési típust különböztethetünk meg. A rövid, közép és hosszútávú, vagyis operational, tactical és long term. A 11. ábrán látható, hogy a különböző tervezési típusok során melyik szektorra kell koncentrálni például a rövidnél a helyi és regionális piacra. Látható az egyes típusoknál milyen adatokat kell vizsgálni például az első típusnál az SKU nyomon követés, vevők és források. Az 11. ábra jól bemutatja a három tervezési típusnál az időbeli adatok elemzését a rövidnél napi/heti. Az időhorizontjuk 4-12 hét a rövid, 12-36 hónap a közép és 3-10 év a hosszútávú tervezésnél. A volumen és value, is látható az egyes tervezési típusoknál melyik a lényeges. Végül a 11. ábra a „use case” vagyis az egyes tervezési típusoknál miket kell használni, például az első típusnál a kampányokra, korlátozott idejű ajánlatokra és a főszезonra. (GANESH S. et al. 2019)

Saját célra készülő üzleti terv

Természetesen mivel a dolgozat témája az egyéni vállalkozás így a saját célra készülő üzleti terv az ideális melynek részeit a 12. ábra szemléltet. Alapvető cél a vállalkozás portfóliójának tevékenységi köreinek kialakítása, módosítása és esetleges megszüntetése. Elengedhetetlen a racionális és realista gondolkodásmód a tervezési folyamatok során, hiszen, ha hamisan túlozva történik, akkor az egyéni vállalkozó saját magát csapja be.

Az egyéni vállalkozó üzleti tervének általában rövidebb, mint egy komplex üzleti terv. Jó útmutatónak kell lennie, de nem annyira összetettnek. Az üzleti tervet frissíteni kell vállalkozás növekedésével. (ANTOINETTE, 2014)

12. ábra: Üzleti terv egyéni vállalkozók számára

Forrás: www.bdtask.com 2022

A 12. ábra szemlélteti az egyéni vállalkozó üzleti tervének részeit lépésről lépésre, amik a terv felépítését is képezik. A terv első része a vezetői összefoglaló. Szerepe, hogy tömör áttekintést adjon a vállalkozás főbb jellemzőiről és célkitűzéseiről. Ilyen jellemzők a tulajdonos, a tevékenységi kör, a termékek és szolgáltatások, a piaci részesedés, a jövedelmezőség, rövid szakmai karrier ismertetése, valamint a tervezési időhorizonton elérendő célok összefoglalás. A vállalkozás bemutatása. Információk a vállalkozás jogi formájáról, a tevékenységi köréről, a főbb termékekről és szolgáltatásokról és a kiszolgált piacokról. Fontos eleme az elérendő célok ismertetése például növekedés, piaci részesedés, jövedelmezőség, finanszírozási források (BALATON et al. 2018)

A termékek és szolgáltatások részletes leírása, ár listája jellemzői és előnyei, gyártási költségek, gyártási idővonal, jövőbeli termékek és szolgáltatások. Célpiac meghatározása, információk az ideális ügyfélről. Ügyfélszegmentálás a vásárlók egy csoportjának azonosításának folyamata. Földrajzi szegmentálás, demográfiai szegmentáció, pszichográfiai szegmentáció és viselkedési szegmentáció. A marketing tervezés résznek tartalmazni kell a marketing célok és célkitűzéseket, promóciós stratégiákat, egyedülálló értékesítési előnyöket, árképzési stratégiákat és ezeknek a módját például közösségi média marketing, influencer marketing, hírlevelek. Működési és jogi szempontok például megállapodások és szerződések, fizetési módok, engedélyek, biztosítások. Végezetül pedig a tervezett pénzügyi terv szakasz, ami magába foglalja az eredménykimutatást, cash flow elemzést, fedezeti, mérleg és haszonelemzés. (MAHMUDA 2022)

1.8. Egyéni vállalkozás könyvelése

A könyvvezetés az a tevékenység, amely során az egyéni vállalkozó jövedelmi helyzetét alakító gazdasági eseményekről folyamatos nyilvántartást vezet és azt az üzleti év végén lezárja. Gazdasági események olyan beavatkozások, amelyek hatására megváltozik az egyéni vállalkozó vagyoni és jövedelmi helyzete. Könyvvezetési formák a kettős könyvvitel, az egyszeres könyvvitel és a bevételi nyilvántartás. (ORMOS 2018)

A kettős könyvvitel a vállalkozó vagyonáról, a vagyonának összetételét alakító gazdasági műveletekről készített olyan nyilvántartás, amely a vagyonban beállt változásokat a főkönyvi számlákon a valóságnak megfelelően, folyamatosan, áttekinthetően, felidézhetően, zárt rendszerben tükrözi. Az egyszeres könyvvitel a vállalkozás pénzeszközeiről, a pénzeszközök állományát alakító gazdasági műveletekről vezetett olyan nyilvántartás, amely a pénzeszközökben beállt változásokat a valóságnak megfelelően, folyamatosan, áttekinthetően, felidézhetően, zárt rendszerben mutatja meg melynek megjelenési formái a pénztárkönyv és naplófőkönyv. Jellemzői, hogy pénzforgalmi szemléletű és nem használ főkönyvi számlát. Az egyszeres és kettős könyvvezetés különbségei a terjedelmében és formájában mutatkozik meg. A kettős könyvvitel minden gazdasági műveletet regisztrál, teljeskörű, amíg az egyszeres könyvvitel csak a pénzmozgásokat jegyzi. A formájukban a kettős könyvvitel eszköztára a főkönyvi számla, az egyszeres könyvvitel nem használ főkönyvi számlát. A bevételi nyilvántartás egyéni vállalkozó esetén megengedett könyvvezetési forma. Csak a bevételeiről vezet nyilvántartást. Részletes feltételeit a személyi jövedelemadó törvény rögzíti, tekintettel arra, hogy a magánszemély e törvény előírásai szerint adózik. E könyvvezetési forma súlypontosan adózási követelményeket elégít ki. A könyvvezetés minden egyes gazdasági műveletet bizonylattal kell alátámasztani. A bizonylat a nyilvántartások valódiságát hivatott bizonyítani. (ORMOS 2018)

Az egyéni vállalkozóra vonatkozó nyilvántartás vezetési előírásokat a 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról szóló 5. számú melléklete szabályozza. E törvény értelmében az egyéni vállalkozónak az egyszeres könyvvitel szerinti pénztárkönyvet vagy naplófőkönyvet, vagy a választott adózási mód függvényében bevételi nyilvántartást kell vezetnie alapnyilvántartásként. Megemlítendő, hogy ha az egyszeres könyvvitel követelményeinek, akkor felel meg az egyéni vállalkozó, ha az alapnyilvántartások mellett részletező nyilvántartásokat is vezet, amelyeket a 15. ábrán szemléltetnek. Ha

alapnyilvántartásként naplófőkönyvet vagy pénztárkönyvet vezet, akkor ezek közül szabadon választhat, adóévenként lehet váltani. A nyilvántartásokban kihagyás nélkül minden tételt szerepeltetni kell, amiért az egyéni vállalkozó a felelős. Bizonylatok alapján szabad csak adatot bejegyezni a nyilvántartásokba, illetve az adókötelezettségek megállapítását biztosítani kell. Az alapnyilvántartásokat nem kell az adóhatóságokkal hitelesíteni, tehát a papír és a manapság ajánlott számítógép alapú nyilvántartás vezetése is megfelelő, ha zárt rendszerű és folyamatosan lehet benne könyvelni. A könyvelőprogramok használata jelentős előnyöket kínál a hagyományos, papíralapú könyveléssel szemben. A programok hatékonyabbak, biztonságosabbak és olcsóbbak, mint a manuális papír alapú könyvelési módszerek, és lehetővé teszik az egyéni vállalkozók számára, hogy könnyedén hozzáférjenek a könyvelési adataikhoz bármikor és bárhol, akár még mobil applikációkon keresztül is. Azért is jobb a könyvelési programok használata, mert ilyenkor csak az év végén a programban könyvelt adatokat a zárást követően ki kell nyomtatni és ezeket megőrizni az elévülési időn belül. (SZABÓ 2023)

A következőkben ismertetem az egyéni vállalkozók nyilvántartás vezetési lehetőségeit az előzőleg említett számítógépes program használatával jelen esetben a Naturasoft könyvelőprogram mintáival a 13. ábrán és a 14. ábrán, illetve az akár excel táblázatban is vezethető bevételi nyilvántartást, ami a 16. ábrán lesz látható.

A 13. ábrán látható a Naturasoft könyvelőprogram pénztárkönyv egyszeres könyvvitel program, amelynek a pénztárkönyvi áttekintő, A és B oldalát szemléltetem mintaként.

Dátum	Leírás	Bevétel	Költség	Saldo
2023.01.01	Kezdeti állapot	0,00	0,00	0,00
2023.01.15	Árbevétel	100,00	0,00	100,00
2023.02.01	Költség	0,00	50,00	50,00
2023.03.10	Árbevétel	200,00	0,00	250,00
2023.04.01	Költség	0,00	100,00	150,00
2023.05.15	Árbevétel	150,00	0,00	300,00
2023.06.01	Költség	0,00	75,00	225,00
2023.07.10	Árbevétel	300,00	0,00	525,00
2023.08.01	Költség	0,00	125,00	400,00
2023.09.15	Árbevétel	250,00	0,00	650,00
2023.10.01	Költség	0,00	150,00	500,00
2023.11.10	Árbevétel	180,00	0,00	680,00
2023.12.01	Költség	0,00	100,00	580,00
2023.12.31	Összesen	1030,00	575,00	455,00

13. ábra: Pénztárkönyv áttekintő, A és B oldal a Naturasoft könyvelőprogramban

Forrás: www.naturasoft.hu 2023

A pénztárkönyv szerinti könyvelést az szája törvény előírásai szabályozzák. Szintetikus nyilvántartás. Vezetését választhatja bármelyik alapnyilvántartás vezetésére kötelezett egyéni vállalkozó. Alapelv hogy minden zárt rendszerben kerüljön vezetésre. Ez egy olyan alapnyilvántartás amely pénzforgalmi szemléletű, amely tartalmazza és nyilvántartja a végleges bevételeket és kiadásokat. Vezetése viszonylag egyszerű de az egyik legnagyobb hátránya hogy nem alkalmas bankszámlaforgalom vezetésére csupán kiegészítő nyilvántartás alkalmazása esetén. Akkor érdemes a pénztárkönyvet választani az egyéni vállalkozónak ha alanyi áfa mentes es banki forgalma elenyésző. A tevékenységgel kapcsolatban folyamatosan, időrendi sorrendben kell bejegyezni a bevételeket és kiadásokat, ami történhet havonta, negyedévente vagy akár évente is mind ez függ a bevallási és fizetési határidők gyakoriságától. A pénztárkönyv tartalma legalább a sorszámot, a gazdasági esemény időpontját, bizonylat sorszáma, gazdasági esemény rövid leírása, bevételek, kiadások. (SINKA 2008)

A 14. ábrán látható a Naturasoft könyvelőprogram pénztárkönyv egyszeres könyvvitel program, amelynek a pénztárkönyvi áttekintő, A és B oldalát szemléltetem mintaként.

14. ábra: Naplófőkönyv áttekintő, A és B oldal a Naturasoft könyvelőprogramban

Forrás: www.naturasoft.hu 2023

A naplófőkönyv vezetésére a számviteli törvény utal. Szintén szintetikus nyilvántartás. Naplófőkönyv vezetését szintén választhatja bármelyik alapnyilvántartás vezetésére kötelezett egyéni vállalkozó. Alapelv itt is hogy minden zárt rendszerben kerüljön vezetésre. A pénztárkönyvvel ellentétben a naplófőkönyvben a bankszámlaforgalom is könyvelhető, tehát ha a vállalkozásban a pénzforgalom bankszámlákon történik akkor ez az alapnyilvántartás vezetés az ajánlott. Két rovatcsoportba kell könyvelni a pénzforgalmi és

részletező rovatokba, amik megfelelnek a kettős könyvitelnek, de kevesebb adatot tartalmaznak. (SZABÓ 2023)

A 15. ábrán a részletező nyilvántartásokat gyűjtöttem össze, majd a táblázat alatt jellemeztem az egyes nyilvántartások tartalmát.

Részletező nyilvántartások

- a vevőkkel (megrendelőkkel) szembeni követelések nyilvántartása
- a szállítókkal szembeni tartozások nyilvántartása
- tárgyi eszközök, nem anyagi javak nyilvántartása
- a beruházási és felújítási költségnyilvántartás
- értékpapírok, értékpapírra vonatkozó jogok nyilvántartása
- munkabérek, más személyi jellegű kifizetések és a vállalkozói kivét nyilvántartása
- gépjármű-használati nyilvántartás (útnyilvántartás)
- hitelbe vagy bizományba történő értékesítésre átadott, átvett áruk nyilvántartása
- egyéb követelések, kötelezettségek nyilvántartása
- selejtezési nyilvántartás
- alvállalkozói nyilvántartás
- szigorú számadású nyomtatványok nyilvántartása.

15. ábra: Részletező nyilvántartások

Forrás: Zéman Z. Béhm Imre. 2017 alapján saját szerkesztés

A részletező nyilvántartások közül jelen esetben az egyéni vállalkozónak csak azokat köteles vezetni, amelyek szükségesek az adóköteles jövedelmének a megállapításához.

Ezen részletező nyilvántartások közül, amik jellemzően előfordulnak a NAV 2023-as tájékoztatása szerint a következők. Tárgyi eszközök, nem anyagi javak nyilvántartása a tevékenységhez használt saját tulajdonban lévő tárgyi eszközöket és nem anyagi javakat tartalmazza. Gépjármű-használati nyilvántartás (útnyilvántartás), azokról a gépjárművekről, külön-külön, amelyeket jövedelemszerző tevékenységhez használnak. Vevőkkel (megrendelőkkel) szembeni követelések nyilvántartása, ami időrendben, kifizetési dátummal ellátva tartalmazza az áruszállításból vagy szolgáltatás teljesítéséből származó követeléseket. Szállítókkal szembeni tartozások nyilvántartása időrendben tartalmaz minden beérkező számlát. Munkabérek, más személyi jellegű kifizetések és a vállalkozói kivét nyilvántartása alkalmazottként. (www.nav.gov.hu 2023)

Az alapnyilvántartások közül a legegyszerűbben vezethető az a bevételi nyilvántartás. Ezt az alapnyilvántartást az új KATA és az átalányadózó választhatja. Az értékesítést vagy szolgáltatást számlázni kell vagy nyugtát kell róla kibocsájtani viszont, ha alanyi adómentes, akkor ezt a szöveget szerepeltetni kell rajta. A bevételekről kell a bevételi nyilvántartást vezetni nevéből adódóan. Időrendben, folyamatosan, ellenőrizhető módon kell nyilvántartani és rögzíteni minden olyan adatot, amely szükséges az adókötelezettség teljesítéséhez és ellenőrzéséhez. Legalább tartalmaznia kell egy sorszámot, a bizonylat sorszámát, a bevétel összegét, illetve az időpontját. Teljesítettnek kell tekinteni a bevételi nyilvántartás vezetésével összefüggő kötelezettséget, ha az adózó az általa kiállított nyugtákat, számlákat megőrzi és ezeknek az időpontja hitelesen megállapítható. Megemlítendő, ha átutalásos fizetési módot alkalmaz a vállalkozás, akkor nem elég a számlák megőrzése mert ezekből a jóváírás napja még nem állapítható meg. Továbbá megőrzési kötelezettség is fentáll vagyis az 5. naptári év végéig meg kell őrizni a bizonylatot a kiállítás napjától és ez a rontott példányokra is vonatkozik. (FÜLÖP 2022)

bevételi nyilvántartás								
Vállalkozó neve, székhelye:			Adószáma:					
Sorszám	A bizonylat		Vevő neve, címe	Kiállított számla összege	Kiszámlázott tételek összesen	Pénzbefolyás a bevallási időszakban	Pénzbefolyás módja (kp/átutalás)	A bevétel megszerzésének időpontja
	száma	kiállításának dátuma						Nem folyt be 2023-ban
1					0 Ft			
2					0 Ft			
3					0 Ft			
4					0 Ft			
5					0 Ft			
6					0 Ft			
7					0 Ft			
8					0 Ft			
9					0 Ft			
10					0 Ft			
11					0 Ft			
12					0 Ft			
13					0 Ft			
14					0 Ft			
15					0 Ft			
16					0 Ft			
17					0 Ft			
18					0 Ft			
19					0 Ft			
20					0 Ft			
21					0 Ft			
22					0 Ft			
23					0 Ft			
24					0 Ft			
Összesen:				0 Ft		0 Ft		0 Ft
40 % KATA alapja								
40% KATA összege				0 Ft				

16. ábra: Bevételi nyilvántartás

Forrás: www.konyveloszakma.hu 2021

A bevételi nyilvántartásnak, amit a 16. ábra mutat tartalmazni, kell a törvény szerint a sorszámot, a bizonylat sorszámát, a bevétel összegét, a bevétel megszerzésének időpontját és a jövedelmet, de ezek az adatok csupán a nyugtás bevételek esetén elegendők, tehát ahogy az ábrán is látszik érdemes még kiegészíteni a számla dátumaival, a vevő nevével és címével, a pénzbefolyás módjával. Ha nem alanyi adómentes az egyéni vállalkozó, akkor e bevételi nyilvántartás elemeit kiegészítve a nettó összeg, áfa összeg, bruttó összeg és áfa kulcs elemekkel megkapjuk az előírt áfa analitikát. (FÜLÖP 2022)

2. ANYAG ÉS MÓDSZER

„Az egyéni vállalkozás indításával kapcsolatos tervezési, szervezési feladatok” című szakdolgozathoz a kutatást, én - Szabó Martin - a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Károly Róbert Campus pénzügy és számvitel alapszakos hallgatója végeztem. A vizsgálati módszerem alapjául a Központi Statisztikai Hivatal által összegyűjtött információkat alkalmaztam, hiszen mivel a hazai gazdaságról a legtöbb és legpontosabb információkat ezekből az adatokból tudtam elérni. A kutatásom másik felében az egyéni vállalkozók által választható adózási módokat hasonlítottam össze egymással, illetve esettanulmány egy fiktív személy Martin szemén keresztül, aki vállalkozó akart lenni és ehhez milyen lépéseket kellett megtennie.

A bevezetésben feltett kérdések első felére az irodalmi áttekintés ad megfelelő választ, viszont a következő kérdés, ami az, hogy mennyire népszerű az egyéni vállalkozói lét Magyarországon a Központi Statisztikai Hivatal felméréseiből következtethető ki.

A felmérésekből történő adatgyűjtések során az előbb említett kérdésem kívül még további kérdésekre is választ kaptam az adatok sokszínűsége miatt. Arra voltam kíváncsi mennyire népszerű a hazai gazdaságban az egyéni vállalkozás, de ezen kívül választ kaptam arra is, hogy az országon belül vármegyékre bontva mennyire népszerű a lakossághoz és más vállalkozói formákhoz képest. A földrajzi elhelyezkedésem túl arra is választ kaptam, hogy melyik iparágban mennyi egyéni vállalkozás működött az elmúlt években és mennyi is működik a statisztikák frissessége miatt. A 2022-es népszámlálás miatt arra is választ kaptam, hogy a lakossághoz viszonyítva mennyire népszerű az egyéni vállalkozás. Ahogyan említettem korábbi évek statisztikáit is elérhetőek a Központi Statisztikai Hivatal által így a növekedés és csökkenés trendjeit is látni lehet a gazdasági okok ismeretében, hogy miért volt ekkora az eltérés. A kvantitatív formájú szekunder kutatás által kitűzött cél, hogy minél pontosabb összképet kapjunk a Magyarországon működő egyéni vállalkozókról és ez az adatok mennyiségének, minőségének, adatgyűjtés gyakoriságának és pontosságának tudatában a lehető legpontosabb.

A kutatásom másik részében arra a kérdésre kerestem a választ, hogy melyik a legkedvezőbb adózási forma annak, aki egyéni vállalkozó akar lenni. A három választható adózási lehetőségek adatait a törvényi előírások alapján hasonlítottam össze, különböző szempontok

alapján és a kapott szempontokat összevetve következtettem ki a saját tudásom felhasználásával, hogy kinek miért és melyik a legjobb választható forma.

A kutatásban az egyes adózási módok elemzésére felállítottam egy szempontrendszer sémát, ami alapján vizsgáltam őket. A szempontrendszert a 17. ábra mutatja. Nagyjából a szempontok szerint be lehet mutatni teljesen az egyes adózási módokat, de ami majd kiderül, hogy az egyik módhoz kevesebb a másik módhoz pedig több szabály tartozik.

A szempontok, ami a 17. ábrán látható, felállításban törekedtem arra, hogy minél részletesebben bemutassam az egyéni vállalkozó által választható adózási módokat, sajátosságaikkal. Az adózási módok jellegzetességétől a könyvelési előírásokig. A séma segíthet az egyéni vállalkozóknak kiválasztani a megfelelő adózási módot, annak függvényében melyik és miért lehet előnyös számukra. A szempontrendszer séma segíthet tehát a döntésben. A jellemzések után összegzem és levonom a következtetéseket.

17. ábra: Szempontrendszer

Forrás: Saját szerkesztés

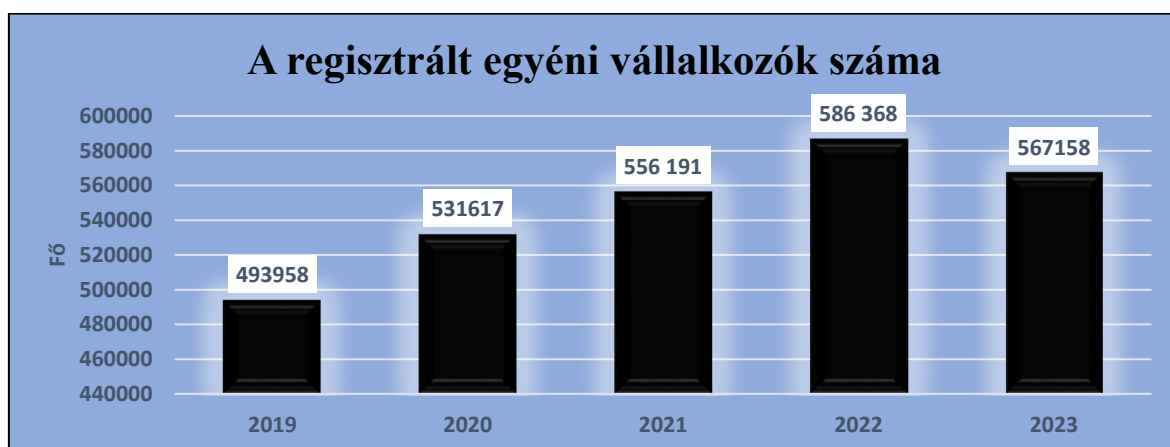
Végezetül egy gyakorlati esettanulmány bemutatását végeztem egy képzeletbeli személy, jelen esetben Martin, aki egyéni vállalkozás indításán gondolkodik. Az irodalmi áttekintésben részletezett lépéseken keresztül mutatom be, hogy Martinnak mit kellett tennie ahhoz, hogy az egyéni vállalkozása indításával kapcsolatos szervezési és tervezési feladatokat maximálisan teljesítse annak érdekében, hogy sikeres legyen egyéni vállalkozóként. Az esettanulmányban szó esik az elvégzendő feladatok gyakorlati tevékenységeinek részletezéséről, személyes vizsgálat, piackutatás, üzleti tervezés és magára az egyéni vállalkozás indítására a webes ügysegéden keresztül.

3. EREDMÉNYEK ÉS ÉRTÉKELÉSÜK

Kutatásomat a Központi Statisztikai Hivatal által készített legfrissebb, illetve a korábbi években keletkező mindenki számára elérhető adatok felhasználásával végeztem. Az adatok elérhetőek a Központi Statisztikai Hivatal oldalán.

3.1. Egyéni vállalkozók a hazai gazdaságban

Az első dolog, amit vizsgáltam, hogy mégis mennyi regisztrált egyéni vállalkozó van Magyarországon. A Központi Statisztikai Hivatal, de innentől kezdve csak KSH rövidítéssel hivatkozom rájuk, minden hónapban közzéteszi, hogy mennyi regisztrált egyéni vállalkozó van hazánkban. A vizsgálat során a legutóbbi öt év adatait vettem figyelembe a januári nyitóállományát nézve. A regisztrált egyéni vállalkozók számát a 18. ábrán mutatom be.

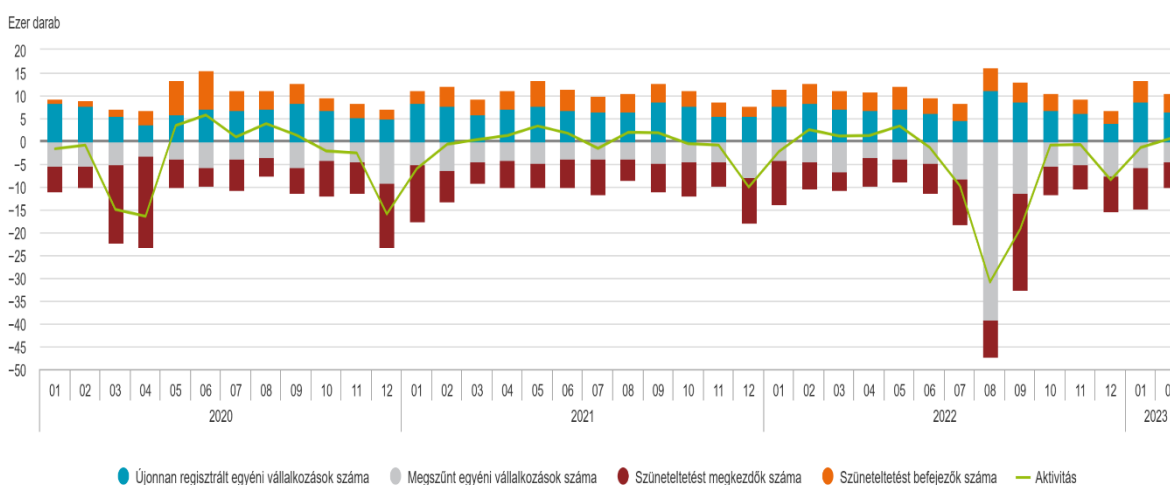
18. ábra: Regisztrált egyéni vállalkozók száma

Forrás: KSH 2023 statisztika alapján saját szerkeztés

A felhasznált adatok alapján, amiből az adott év januári nyitóállomány adatait vettem figyelembe tisztán látszik a vállalkozói kedv növekedése. 2019 és 2022 között 92 410 fő új regisztrált egyéni vállalkozóval bővült az ágazat, de ha az idei év januári nyitóállományát vesszük figyelembe, akkor is 73 200 fővel nőtt a regisztrált egyéni vállalkozók száma 2019-es évhez viszonyítva. A csökkenés a 2022-es év augusztusa, amikor a legnépszerűbb adózási formát megváltoztatták ezért tapasztalható csökkenés a számokban, mert ezt egy lentebb részletezett elemzésben bizonyítani is fogom. Ha a legfrissebb népességfelmérési számokkal összevetjük a regisztrált egyéni vállalkozók számát, hogy pontosabb képet kapjunk akkor a munkavállaló korú népesség számhoz viszonyítva figyelembe véve egy fontos tényezőt. A

felmérés munkavállaló korú népesség korcsoportja a 15-64 év és egyéni vállalkozó csak 18 életévét betöltött lehet. A 6,2 millió munkavállaló korú főből a legfrissebb adatok szerint durván 570 ezer fő regisztrált egyéni vállalkozó akkor kiderül, hogy a munkavállaló korcsoportnak a durván 11% egyéni vállalkozó Magyarországon.

Hogy bizonyítsam az előző állításomat, ami szerint az összes regisztrált egyéni vállalkozó számában a csökkenés a 2022-es év augusztusa, amikor a legnépszerűbb adózási formát a KATA-t módosították. A KSH heti monitor-t hívtam segítségül, ami 19. ábrán látható. A 19. ábra mutatja az egyéni vállalkozások aktivitásának alakulását a legutóbbi három évben.

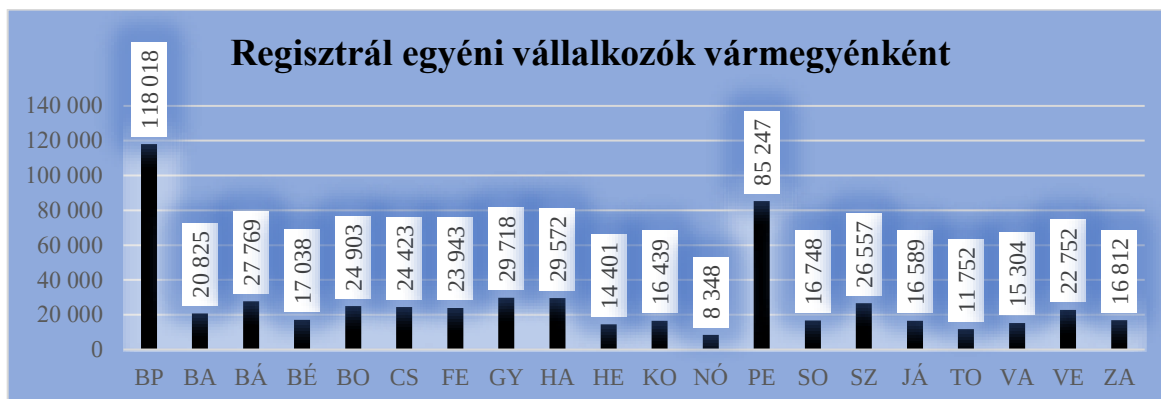

19. ábra: Egyéni vállalkozások aktivitásának alakulása

Forrás: www.ksh.hu 2023

A 19. ábrán látszik, hogy összességében a 2020-as évtől vizsgálva az újonnan regisztrált és szüneteltetést befejezők száma, vagyis akik újra elkezdtek tevékenységüket tehát újra aktívak a megszűnt és szüneteltetést kezdők tehát nem aktívak számához viszonyítva összességében elmondható, hogy szinte hasonló volt. A 18. ábrán látható folyamatos növekedés a regisztrált egyéni vállalkozók számában. Itt ezen a 19. ábrán, az aktivitáson nem látható pontosan mert az egyéni vállalkozás egyik legnagyobb előnye miatt tehát az egyszerű szüneteltetés miatt ezen a 19. ábrán látható a kék, vagyis az újonnan regisztráltak, a narancssárga szüneteltetést befejezők száma és a piros, vagyis a szüneteltetést megkezdők száma ezek mind regisztrált egyéni vállalkozások attól függetlenül, hogy működnek tehát aktívak vagy sem. Egyedül a szürke színű, vagyis a megszűnt egyéni vállalkozások számával magyarázható a csökkenés. Tehát a legnagyobb csökkenés látszik a 2022 augusztus hónapban, amikor is életbe lépett az új KATA törvény.

Magyarországon regisztrált egyéni vállalkozók számát a 20. ábra mutatja a 19 Vármegyéenként és Budapest bontásban.

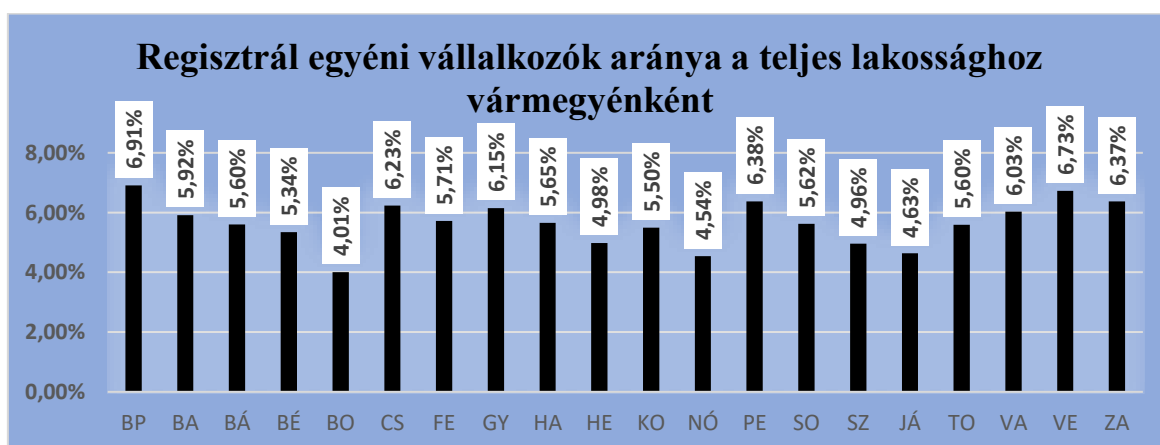

20. ábra: Regisztrált egyéni vállalkozók vármegyéenként

Forrás: KSH 2023 statisztika alapján saját szerkesztés

Az általam szerkesztett 20. ábrán a vármegyék, illetve a főváros nevének rövidítését alkalmaztam. A számokból következtetésképp az vonható le, hogy a főváros, mint Budapesten van, a legtöbb regisztrált egyéni vállalkozó, ami szorosan követ Pest Vármegye. A többi 18 Vármegyében szinte egyenlően eloszlának a 10 és közel 30 ezres regisztrált főig. Ezek az adatok 2022 december 31. lévő számokat mutatják, de hogy jobban szemléltessem, hogy mennyire népszerű és mennyire sokan választják ezt a formát a következő 20. ábrán mutatom be.

A 21. ábrán azt mutatom be, hogy vármegyéenként a teljes lakossághoz viszonyítva mennyi az egyéni vállalkozók aránya.

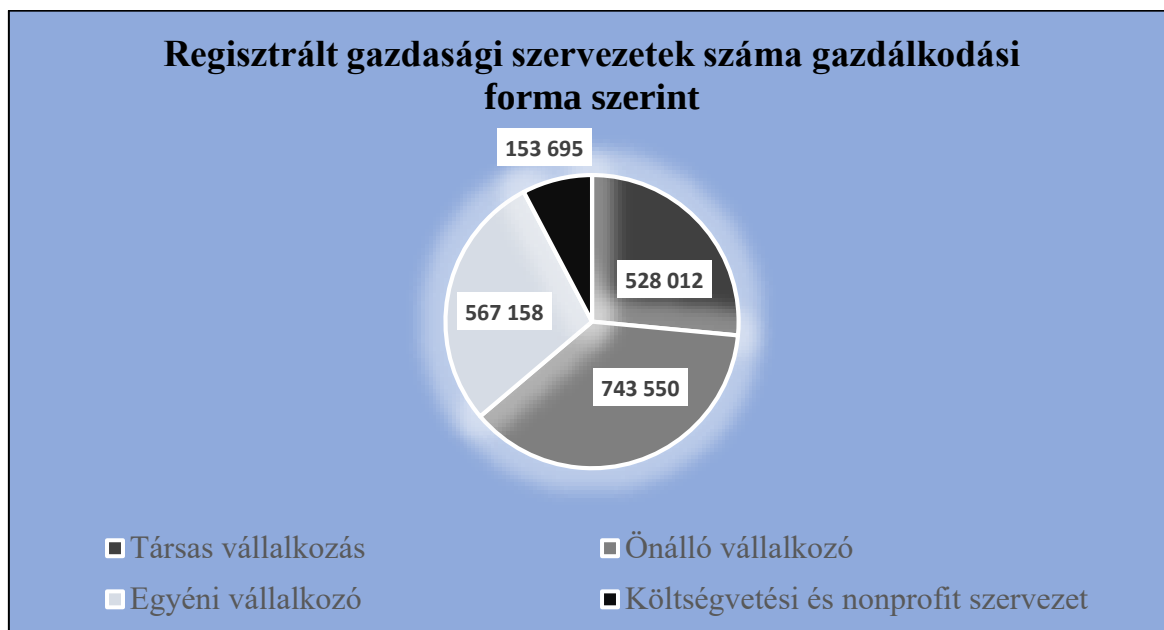

21. ábra Regisztrált egyéni vállalkozók aránya a teljes lakossághoz vármegyéenként

Forrás: KSH 2023 statisztika alapján saját szerkesztés

Az összehasonlítás nem pontos a 21. ábrán, mert a nem munkakorú népességet is figyelembe vettem, de még így is a teljes lakosság durván 6% egyéni vállalkozó a 2023-as legfrissebb felmért lakossági adatokhoz viszonyítva.

A 22. ábrán a regisztrált gazdasági szervezeteket szemléltetem a 2022 december 31. adatok alapján gazdálkodási forma szerint.

22. ábra: **Gazdasági szervezetek gazdálkodási forma szerint**

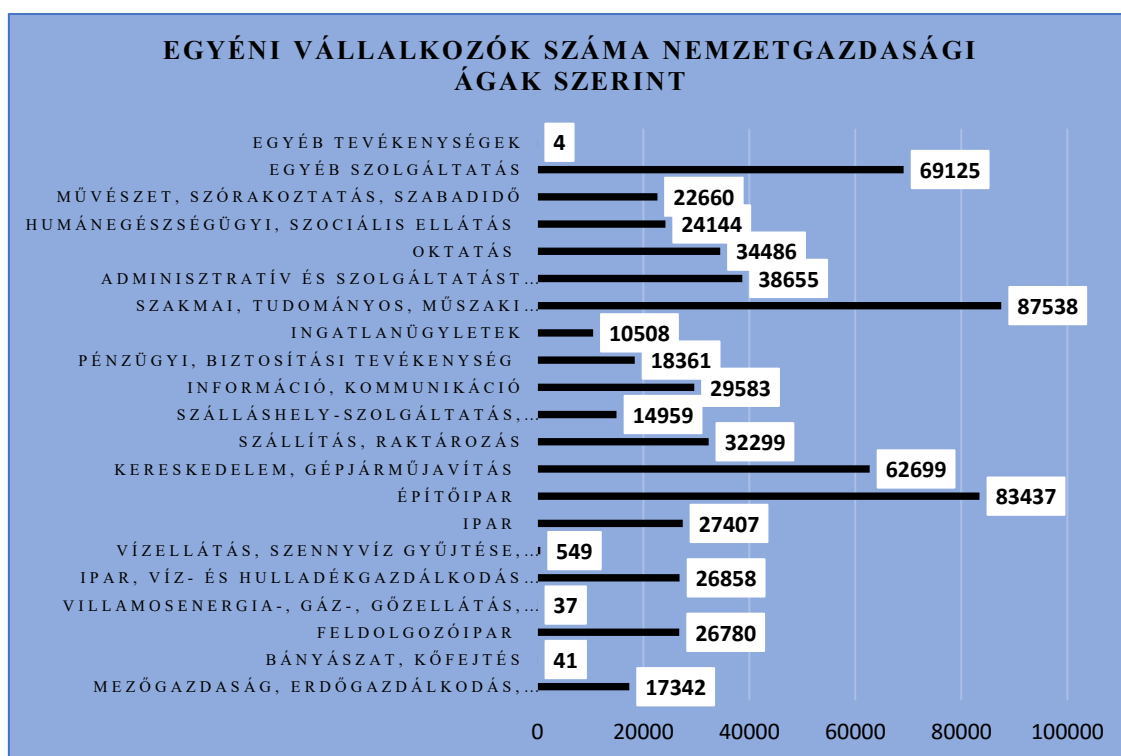
Forrás: KSH 2023 statisztika alapján saját szerkeztés

Hazai gazdaság a regisztrált gazdasági szervezetek gazdálkodási formája szerint a 22. ábrán látható. 2022 év végén összesen 1.992.415 darab regisztrált gazdasági szervezet volt hazánkban. Ebből összegezve 153.695 darab költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek, nonprofit és egyéb nem nyereségérdekelt szervezet, illetve egyéb gazdasági szervezet volt a 2022-es év végén hazánkban.

Magyarországon összesen 1.838.720 darab vállalkozás működött a 2022-es végén, ami a 22. ábrán látható. Ebből 528.012 társas vállalkozás, amelyekbe beletartoznak mind a gazdasági társaságok azon belül a korlátolt felelősségű társaság, részvénytársaság, közkereseti társaság, betéti társaság, szövetkezetek, egyéb jogi személyiségű és jogi személyiség nélküli európai gazdasági vállalkozás, és jogi személyiség nélküli társas vállalkozás.

Összesen 1.310.708 önálló vállalkozó volt hazánkban a 2022-es év végén a 22. ábrán látható és ebből, ami a szakdolgozatom témáját tekintve lényeges, hogy 567.158 egyéni vállalkozó volt a 2022-es év végén. Tehát a hazánkban a 2022-es végén összes regisztrált önálló vállalkozónak a 43,27% egyéni vállalkozó volt. Ha a regisztrált vállalkozásokat nézzük, akkor is viszonylag magas 30,85%-ot tesz ki az egyéni vállalkozók aránya az az összes vállalkozáshoz viszonyítva.

Végül a regisztrált egyéni vállalkozókat vizsgáltam nemzetgazdasági ágak szerint a legfrissebb ez évi február hónap felmérése szerint, amit a KSH végzett. Összesen 21 nemzetgazdasági ágazatban működik egyéni vállalkozás, tehát kimondható, hogy minden szektorban megtalálható néhol csak pár működő, de összességében a nagyrészüket bőven a 10 ezres működő vállalkozást mutat, a 23. ábrán mutatom be ezeket.

23. ábra: Egyéni vállalkozók száma nemzetgazdasági ágak szerint

Forrás: KSH 2023 statisztika alapján saját szerkeztés

A 23. ábrán jól látszik, a szakmai, tudományos és műszaki tevékenységet végzők választják a legtöbben az egyéni vállalkozást, ezt követik szintén nagy számban az építőipar és egyéb szolgáltatást végzők. Néhány kivétellel minden ágazatban dinamikus növekedés volt tapasztalható a korábbi évekhez képest a 2022-es év augusztusáig a KATA módosításig.

3.2. Adózási lehetőségek vizsgálata

A kutatásom e része az egyéni vállalkozók által választható három adózási mód bemutatását tartalmazza az általam felállított szempontrendszer séma alapján, illetve a fejezet végén a közös jellemzők bemutatása.

3.2.1. Új Kata - Kisadózó vállalkozók tételes adója

2022 augusztus 31-én megszűnt a régi kisadózó vállalkozások tételes adója, amit a 2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvény szabályozott. Az új a 2022. szeptember 1-jétől hatályos a 2022. évi XIII. törvény a kisadózó vállalkozók tételes adójáról törvény szabályozza. Megemlítendő, hogy a régi törvény nevében a kisadózó vállalkozások szerepelt az új mai napon is hatályosban viszont a kisadózó vállalkozók szerepel. Ez az „átnevezés” azért fontos, mert ezzel konkretizálja a törvény azt, hogy csak és kizárólag egyéni vállalkozók választhatják. Korábban egyéni cég, kizárólag magánszemély taggal rendelkező betéti társaság, kizárólag magánszemély taggal rendelkező közkereseti társaság és ügyvédi iroda is választhatta.

Választás feltétele

Hogy ki választhatja, a kisadózó vállalkozások tételes adóját az nem merül ki annyiban, hogy bármely egyéni vállalkozó, mert a törvény rendelkezik azzal, hogy csak főfoglalkozású egyéni vállalkozóként választható, tehát aki nem áll legalább heti 36 órás munkaviszonyban és nem minősül kiegészítő tevékenységűnek. Nem választhatja, akinek a NAV a bejelentés évében vagy az azt megelőző 12 hónapban törölte vagy törlés alatt áll az adószáma, illetve az adóalanyiság megszűnésének évében és az azt követő 12 hónapban már nem választhatja. Továbbá nem adóalanyiság feltétele, hanem megszüntető ok, ha kifizetőtől, vagyis cégektől, szervezetektől, vállalkozásoktól, nem magánszemélyektől szerez bevételt. Összességében azok az egyéni vállalkozók választhatják, akik csak és kizárólag magánszemélyeknek értékesítenek, nyújtanak szolgáltatást. Ha cégeknek számláz, akkor megszűnik, az adóalanyiság, de a taxisok kivételt képeznek, ha ez a fő állása. Az 1.3-as fejezetben már utaltam arra, hogy be kell jelenteni az adóalanyiság választását, amit új és már működő vállalkozó is megtehet akár év közben is. A T101E bejelentő lapot, kell kitölteni a választásnál a már működő vállalkozás esetében és ilyenkor az adóalanyiság a bejelentést

követő hónap első napjával jön létre. Az új vállalkozó esetében ugyancsak a webes ügysegéden keresztül jelenti be és az adóalanyiság a nyilvántartásba vétel napján jön létre.

Adózás

A KATA legnagyobb előnye még mindig az, hogy a meghatározott éves bevételig csupán havi 50 ezer forintot kell tételes adóként fizetnie. Az éves bevétel mértéke 18 millió forint, amely értékhatár átlépése esetén a 18 millió forint feletti bevétel után 40%-os külön adót kell fizetnie. Ezen felül még a helyi iparűzési adót, illetve, ha átlépi a 12 millió forintos áfa alanyi adómentesség határt, akkor azt kell megfizetnie, ezeket a közös jellemzőkben fejtem ki. Végül a kamarai hozzájárulás éves díját.

Adó és járulékfizetés

Az előbb említett tételes adó megfizetésével a KATA adóalany mentesül az szja, társadalombiztosítási járulék és a szociális hozzájárulási adó megfizetése és bevallása alól. A tételes adót akkor is kell fizetni, ha a külön adó befizetési kötelezettség bekövetkezik. Akkor viszont nem kell befizetni a tételes adót, amikor a hónap egészében táppénzben részesül, illetve tartalékos katonai szolgálatot teljesít vagy fogvatartott, vagy szünetelteti vállalkozói tevékenységét. Cégaadó adó új KATA alatt nincs, mert nem számol el tételes költséget személygépkocsi után. Tehát a tételes adót havonta kell megfizetni.

Kedvezmények

Az egyik hátránya, hogy a kisadózó egyéni vállalkozó a vállalkozásból származó jövedelemével szemben nem érvényesíthet szja adóalapot csökkentő kedvezményeket, csak akkor, ha van olyan más jövedelme, amely a személyi jövedelemadóban az összevont adóalapba tartozik.

Bevallási kötelezettségek

A tételes adót a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig kell megfizetni a KATA bevételi számlára a NAV-hoz. A külön adót a bevételi értékhatár átlépése esetén az adóévet követő év február hónap 25. napjáig kell befizetni és bevallani. Ha különböző okok miatt nem kell

megfizetnie a tételes adót, akkor azt be kell jelenteni a tárgyhót követő hónap 12. napjáig. A helyi iparüzési adó és általános forgalmi adóbevallást a közös jellemzőkben részletezem.

Könyvelés

A KATA alatt könyvelés nagyon egyszerű, ami a fizetendő tételes adó mellett a másik előnye. Az értékesítést és szolgáltatást számlázni vagy nyugtát kell róla kibocsátani, ha alanyi adómentességet választott, akkor a számlán szerepelnie kell az alanyi adómentes szövegnek. A kisadózó vállalkozások tételes adójához kapcsolódó nyilvántartásvezetés szabályait a 2022. évi XIII. törvény 11. §-a tartalmazza. Ha ezt az adózási módot választotta az egyéni vállalkozó, akkor köteles bevételi nyilvántartás vezetni, viszont a törvény e paragrafusa kitér arra, hogy teljesítettnek kell tekinteni a bevételi nyilvántartás vezetésével összefüggő kötelezettséget, ha a kisadózó az általa kiállított nyugtákat, számlákat teljes körűen megőrzi és ezekből a dokumentumokból a bevétel megszerzésének időpontja megállapítható. Kitér még arra, hogy adatot rögzíteni, módosítani és törölni csak bizonylat alapján lehet a nyilvántartásban, illetve úgy, hogy megállapítható legyen az eredeti adat a módosítást vagy a törlést követően is megállapítható legyen. Könyvelőre ebben az esetben szinte nincs szükség, de mindig ajánlott.

3.2.2. Átalányadó

Választás feltétele

Hogy ki választhatja az átalányadózást annak különböző feltételei vannak. Ezek az aktivitási, bevételi, kizárólagossági és ismételt választás feltételei. Az aktivitási feltétel azt jelenti, hogy az egyéni vállalkozó az átalányadózást az adó év egészére választhatja, tehát ha nem jelenti be a NAV-nál, akkor a vállalkozói személyi jövedelemadó hatálya alá kerül, hiába felel meg az átalányadó egyéb feltételeinek akkor is csak az adó év után választhatja újra. A bevételi feltétel a fent részletezett bevételi értékhatár betartása. A kizárólagossági feltétel azt jelenti, hogy kizárólag az egyéni vállalkozói tevékenység egészére választható. Az ismételt választás feltétele pedig, ha az adózást megszünteti vagy jogosultsága megszűnik, akkor ismételten a megszűnés évét követő legalább 12 hónap elteltével választhatja újra. Választható főállású, mellék és nyugdíjasként. Az egyéni vállalkozó átalányadózásának a szabályait az 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról 50-56.§ illetve a 8. számú melléklete tartalmazza.

Adózás

Az átalányadó lényegében, hogy a bevételt csökkenteni kell a törvényben az egyes tevékenységekre megállapított százalékos költséghányaddal. Ez azt jelenti, hogy bármely egyéni vállalkozói tevékenységre választható, viszont az előbb említett százalékos költséghányadoknál van a hangsúly. Ugyanakkor van bevételi értékhatár, ami az éves minimálbér tízszeresét nem haladhatja meg, kivétel a kiskereskedelmi tevékenység, ahol az éves minimálbér ötszörösét. Megemlítendő, hogy a bevételbe a vissza nem térítendő támogatások nem tartoznak bele. Tehát átalányadózás 2023-ban 27.840.000 forint, kiskereskedelmi tevékenység esetén pedig 139.200.000 forint bevételig választható. Ezen felül még a helyi iparűzési adót, illetve, ha átlépi a 12 millió forintos áfa alanyi adómentesség határt, akkor azt kell megfizetnie, ezeket a közös jellemzőkben fejtem ki. Végül a kamarai hozzájárulás éves díját. Cégaudó itt sincs, mert feltétele a tételes költségelszámolás.

Az előbb említett költséghányad kulcsok a következők. Minden egyéni vállalkozói tevékenységre a 40%-os kulcs vonatkozik, kivéve, ha a 80%-os és a 90%-os költséghányad alá tartozik a tevékenység. A 90% költséghányad tevékenység a kizárólag kiskereskedelmi tevékenységből bevételt szerző egyéni vállalkozó. A 80% költséghányad tevékenységei pedig a következők. Mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, bányászati és feldolgozóipari termék-előállítás, építőipari kivitelezés. Mezőgazdasági, betakarítást követő szolgáltatás, vadgazdálkodáshoz kapcsolódó szolgáltatás, erdészeti szolgáltatás és zöldterület-kezelés. Halászati szolgáltatás, halgazdálkodási szolgáltatás. Feldolgozóipari szolgáltatás a bér munkában végzett szolgáltatás és az egyéb sokszorosítás. Építőipari szolgáltatás. Ipari gép, berendezés, eszköz javítása, gépjárműjavítás, személyi, háztartási cikk javítása, épületgépészeti berendezések javítása. A taxis személyszállítás. Személygépjármű kölcsönzése vezetővel, egyéb máshová nem sorolt szárazföldi személyszállítás, közúti áruszállítás. Számítógép, kommunikációs eszköz javítása. Fényképezés. Textil, szőrmé mosása, tisztítása, fodrászat, szépségápolás, hobbiállat-gondozás. Vendéglátó tevékenység. Személygépjármű-vezető képzés.

Adó és járulékfizetés

Adókötelezettségek, negyedévente szja előleget kell fizetni, de ezt csak az adómentes limit felett kell fizetni. Adómentes az átalányt alkalmazó egyéni vállalkozó az e tevékenységből származó jövedelmének az éves minimálbér felét meg nem haladó része. Az adómentes rész után köteles 15% szja-t fizetni. A járulékok a főállású vállalkozó esetén legalább a minimálbér/garantált bérminimum után 18,5% társadalombiztosítási járulék és a 13%-os szociális hozzájárulási adó. Ezek a főállású átalányadózó egyéni vállalkozóra vonatkoznak. A mellékállású átalányadózó a főállása miatt már megfizetik utána a járulékokat, tehát az itt is érvényes adómentes limit felett kell csak a negyedéves szja előleget fizetnie. Viszont ez azt jelenti, hogy mellékállású egyéni vállalkozó csak a tényleges jövedelem után fizeti meg a járulékokat. Tehát a főállású az adómentes rész alatt legalább a minimálbér/garantált bérminimum adóalap után fizeti a járulékokat, a mellékállású pedig csak a tényleges jövedelem után. A nyugdíjas átalányadózóknak pedig nem kell járulékokat fizetnie. Ha a tevékenység legalább középfokú iskolai végzettséget vagy középfokú szakképzettséget igényel, akkor a minimálbér összegére a garantált bérminimum összegét kell érteni.

Kedvezmények

Az egyik előnye, hogy az átalányadózó az átalányban megállapított jövedelemmel szemben érvényesíthet adóalap kedvezményeket. Ezek a négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezménye, 25 év alatti fiatalok kedvezménye, személyi kedvezmény, 30 év alatti anyák kedvezménye, első házások kedvezménye, családi kedvezmény.

Bevallási kötelezettségek

Havonta járulékbevallást kell beadnia az egyéni vállalkozónak. Éves jövedelembevallás a tárgyévet követő év május 20.-ig. A helyi iparüzési adó és általános forgalmi adóbevallást a közös jellemzőkben részletezem.

Könyvelés

Az átalányadózáshoz kapcsolódó nyilvántartásvezetés szabályait az 1995. évi CXVII. törvény 5. számú melléklete tartalmazza. Ha ezt az adózási módot választotta az egyéni vállalkozó, akkor köteles bevételi nyilvántartás vezetni, ha áfa levonási jogát nem

érvényesíti. Az átalányadózással való jogosultság az adóév során különböző okok miatt megszűnhet, ekkor a vállalkozói személyi jövedelemadó alá kerül az adott évre visszamenőlegesen, az átalányadózással pedig a megszűnés és az azt követő évben nem választható. Ha ez bekövetkezik, el kell kezdeni a bevételi és költségnyilvántartást, valamint a pénztárkönyvvezetést, illetve a szükséges részletező nyilvántartásokat. Ebben az esetben az átalányadózással időszaka alatt keletkezett költségeket egy összegben kell bejegyezni, mert a jogosultság az adóév elejéig visszamenőlegesen megszűnik tehát az egyéni vállalkozó a teljes adóévre a vállalkozói személyi jövedelemadó szabályai szerint adózik. Könyvelő alkalmazása ebben az esetben nem szükséges, de ajánlott, mert bonyolultabb, mint a KATA adózás a negyedéves adóelőleg számítások miatt.

3.2.3. Vállalkozói személyi jövedelemadó

Választás feltétele

A vállalkozói személyi jövedelemadót – későbbiekben csak VSZJA – választására jogosultak mindenki, aki egyéni vállalkozó, aki nem választotta az új KATA vagy átalányadózási módot. Összességében ez az alap egyéni vállalkozó adózás, ha nem rendelkezik, másképpen vagy nem választhat mást. A VSZJA szabályait a 1995. évi CXVII. törvény 49/A-C.§-ai tartalmazzák. Ezen törvényen belül a 10. számú melléklet a bevételek elszámolásának részletes szabályait, illetve a 11. melléklet pedig a költségek elszámolásának szabályait tartalmazza.

Adózás

A VSZJA egyik legnagyobb előnye az maga az adózás, abban az értelemben, hogy nincsen bevételi korlát, tehát akár milliárdos bevételt is szerezhetsz ezen adózási mód alatt. Nincs tevékenységi korlát. Korlátlan számban foglalkoztathatsz alkalmazottakat. Nem kell számviteli szabályzatokat készítenie. Lényegében a VSZJA az, hogy a bevételből levonják a költségeket és ezután a jövedelem után kell fizetni az adókat. Két adózási pont van VSZJA alatt.

Adó és járulékfizetés

Az egyik pont a vállalkozás eredménye után 9%-os személyi jövedelemadóval kell adózni, illetve a vállalkozói osztalékalap után a személyi jövedelemadó törvényben írt 15%-os személyi jövedelemadóval és az adófizetés felső határig 13%-os szociális hozzájárulási adóval. A másik pont, hogy önfoglalkoztatóként is adózni kell, a vállalkozói kivét után személyi jövedelemadó előleg 15%, társadalombiztosítási járulék 18,5% és szociális hozzájárulási adó 13% fizetése és bevallása. Ha alkalmazottat foglalkoztat, akkor az ehhez kapcsolódó kifizetési kötelezettségek is terhelik, illetve általános forgalmiadó és helyi iparüzési kötelezettségek is.

Bevallási kötelezettségek

Havi adó és járulékbevallási kötelezettség, a vállalkozói kivétet terhelő szja-előleg, a vele szemben érvényesített családi kedvezmény, továbbá a társadalombiztosítási járulék és a szociális hozzájárulási adó vonatkozásában. Az adó és járulékbevallásokat az 58-as számú nyomtatványon kell a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig bevallani. Az szja bevallást a tárgyévet követő év május 20.-ig. A helyi iparüzési adó és általános forgalmi adóbevallást a közös jellemzőkben részletezem.

Kedvezmények

Az egyik előnye, hogy szja kedvezmények érvényesíthetők a vállalkozói kivét-re. Ezek a négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezménye, 25 év alatti fiatalok kedvezménye, személyi kedvezmény, 30 év alatti anyák kedvezménye, első házások kedvezménye, családi kedvezmény. Célgépjármű adót kell fizetni, ha személygépkocsi után tételes költségelszámolással költséget számol el, viszont nem kell adózni, ha kiküldetési rendelvénnyel számol el használati költséget vagy a havi 500 km átalányköltséget számolja el. Magasabb társadalombiztosítási járadék.

Könyvelés

A vállalkozói személyi jövedelemadózáshoz kapcsolódó nyilvántartásvezetés szabályait az 1995. évi CXVII. törvény 5. számú melléklete tartalmazza. Ha nem nyilatkozott a fent említett két másik adózási mód választásáról, akkor alap és részletező nyilvántartásokat kell

vezetnie. Köteles úgy vezetni az alapnyilvántartást, hogy annak alapján, az egyéni vállalkozói tevékenységével kapcsolatban pénzbevételt vagy kiadást eredményező gazdasági esemény zárt rendszerben nyomon követhető legyen. Alapnyilvántartásként naplófőkönyv vagy pénztárkönyv vezetésére köteles. Szabadon választható, hogy melyiket alkalmazza, illetve ezek között adóévenként lehet váltani. A részletező nyilvántartások közül csupán azokat szükséges vezetni, amik alátámasztják a jövedelemszámítást. Ez megfelel az egyszeres könyvvitelnek. Könyvelő alkalmazása jelen esetben szinte kötelező.

3.2.4. A három adózási mód közös jellemzői

A három adózási mód közös jellemzője az áfa szabályok és kötelezettségek, amit a 2007. évi CXXVII. törvény szabályoz. Tehát mindháromra ugyanazok a szabályok érvényesek függetlenül még attól is, hogy főállású, mellék vagy nyugdíjas. Mindegyik egyéni vállalkozó áfa alany, tehát vagy az általános szabályok szerint adózik vagy különleges adózási módot választ, amik az alanyi adómentesség és a pénzforgalmi elszámolás.

Általános szabályok szerinti áfa alanyiság szabályai, hogy a vállalkozás minden tevékenységéről, ami lehet értékesítési vagy szolgáltatás nyújtási, számlát köteles kiállítani, amin a jellemzően 27%-os általános forgalmi adót fel kell számítani. A beszerzések terén viszont a felé kiállított számlák áfa tartalma a fizetendő adóból levonható, ha nincs erre tiltó rendelkezés. Ezt az áfa elszámolást a bevallási gyakoriság szerint benyújtandó bevallásnak kell tartalmaznia.

Alanyi adómentesség nagyvonalakban azt jelenti, hogy az ilyen státuszú egyéni vállalkozó az értékesítés után áfa felszámítására és fizetésére nem köteles, viszont a beszerzés tekintetében adólevonási joggal nem élhet és adóbevallásra sem kötelezett a 12 millió forintos bevételi értékhatárig. Általában az új egyéni vállalkozásoknál az alanyi adómentesség választása ajánlott, mert jelentős adminisztrációs könnyítést jelent. A pénzforgalmi elszámolás az alanyi adómentesség elvesztése után is választható. A pénzforgalmi elszámolás során az adózó csak akkor veszi figyelembe a bevételt vagy kiadást az adózás és könyvelés során, amikor a pénz valóban megérkezik, vagy kifizetésre kerül. Ez a módszer egyszerűbb könyvelést tesz lehetővé, és csökkenti a pénzügyi terheket, amikor a bevétel még nem érkezett meg teljes egészében.

Az általános forgalmi adó bevallását az Art. 2. számú melléklete 1. B.3. szerint havi, negyedéves, éves lehet. Ezt a bevallást a 65. jelű nyomtatványon kell benyújtani.

Ugyancsak közös jellemzőjük a helyi iparűzési adó kötelezettség. Ennek kétféle adómegállapítási módja van, amit az 1990. évi C. törvény részletez, az általános szabályok szerinti, illetve az egyszerűsített adómegállapítás. Az egyszerűsített adómegállapítást bármely vállalkozó választhatja, illetve a kisadózó automatikusan ebbe kerül. Lényegében az egyszerűsített adómegállapításban az adó maximális mértéke 2%. Az adó alapja 2,5 millió forint, ha a bevétele az adóévben a 12 millió forintot nem haladja meg, 6 millió forint, ha a 12 millió forintot meghaladja, de a 18 millió forintot nem haladja meg és 8,5 millió forint, ha a 18 millió forintot meghaladja, de a 25 millió forintot nem haladja meg. A helyi iparűzési adóbevallást a tárgyévet követő év május 31.-ig kell benyújtani. Az adó előlegek évente két részletben, március 15-ig és szeptember 15-ig esedékesek, amit az illetékes önkormányzat iparűzési adó számlájára kell teljesíteni.

3.3. Gyakorlati leírás egyéni vállalkozás indításával kapcsolatban

Egy fiktív személy Martin elhatározta, hogy meg szeretné valósítani az álmát, mivel már egy ideje alkalmazotti státuszban dolgozott, de változtatni szeretett volna ezért a meggazdagodás és álmai megvalósítása érdekében egyéni vállalkozás indított.

Előzmények

Martin fiatal, sokat jár szórakozni a barátaival különböző vendéglátóhelyekre, viszont a szülővárosában kétségei akadtak neki és az ismerőseinek a meglévő vendéglátóhelyek minőségét illetően ezért elhatározta, hogy vendéglátásba kezd. Korábban a középiskolai tanulmányait befejezve nem munkába állt, hanem elvégzett egy OKJ-s képzést vendéglátás szervező és vendéglős végzettséggel, amit kitűnően végzett el olyannyira, hogy még az úgynevezett szakma sztárja versenyen is tovább jutott az első körben, ahol a tervezésesen volt a hangsúly. Viszont fiatalon attól függetlenül, hogy mennyire jónak ígérkezett a szakmában, végül a képzés elvégzése után nem ebben helyezkedett el, hanem elment más irányba munkát vállalni. Ahogyan az emberek változnak ő is belefáradt az alkalmazotti státuszba a „mókuserékbe” így a korábban tanult szakmájához visszatérve egyéni vállalkozás indításába kezdett.

Induló lépések

Martin először saját magát vizsgálta egy személyes SWOT elemzést elvégezve, hogy kiderüljön alkalmas lehet-e arra, hogy sikeres egyéni vállalkozó lehessen. Megvizsgálta milyen képességei és tapasztalatai vannak a vendéglátás, az ügyfélszolgálat, a pénzügyek és a vezetés területén. Martin felmérte, hogy hogyan kezeli az időt, hogyan tervezi az időbeosztását, és hogy képes-e hatékonyan prioritásokat állítani. Hogyan kommunikál az emberekkel, hogy mekkora a társadalmi és érzelmi intelligenciája, és hogyan tudja hatékonyan kezelni a konfliktusokat. Felmérte hogyan tudja irányítani az embereket, hogyan motiválja őket, hogyan tudja delegálni a feladatokat, és hogyan tudja hatékonyan kezelni az alkalmazottakat, ha esetleg a későbbiekben alkalmazni fog. Martin felmérte, hogy mennyire képes új ötleteket kidolgozni és innovatív megoldásokat találni, hogy hogyan tudja a piaci kihívásokat rugalmasan és hatékonyan kezelni. Mennyire ért a pénzügyekhez és az üzleti működéshez, hogy hogyan tudja hatékonyan kezelni a költségvetést, és hogy mennyire jól tudja értékelni az üzleti lehetőségeket és kihívásokat. Ezen képességek felmérése segített Martinnak abban, hogy megtudja, mennyire alkalmas arra, hogy saját vállalkozást indítson, és hogy mely személyes képességeit szükséges tovább fejlesztenie.

Piackutatás

Mivel az ötlete megvolt már ezért nekilátott a piackutatás elvégzéséhez, aminek fontos szerepet szánt. Martin az első lépésben azonosította a célpiacát. Ez magába foglalta a helyi lakosság demográfiai jellemzőinek és fogyasztói szokásainak megértését a korosztályt, jövedelmi szintet, érdeklődési területeket és szokásokat. Figyelembe vette a helyi versenytársakat és az ő célpiacukat. A célpiaca tehát a fiatal korosztály. Kiválasztotta a megfelelő kutatási módszereket. Mivel ismerték már a szülővárosában ezért erre próbált építeni, tehát az online közösségi média kutatásba kezdett. Nem a klasszikus online kérdőíves megkérdezést választotta, hanem a közösségi médiafelületeket úgynevezett helyi csoportokban tette fel a megfelelő kérdéseket, azért mert így tudta legjobban elérni a helyi piacot és a legtöbb embert, illetve személyes megkérdezéseket is alkalmazott. Például felmérte megkérdezés által, hogy a versenytársakban mit és mit nem szeretnek, milyen lenne a tökéletes hely számukra. Illetve személyes megfigyeléseket is alkalmazott a konkurens vendéglátóhelyeket látogatva, felmérve ezzel a forgalmukat, vendégeiket, milyen termékeket fogyasztanak és azok árait. Sok időt szánt a piackutatásra, hogy megtudja van-e

igény egy új fiatalokra koncentráló vendéglátóhely üzemeltetésére. A kutatás kiterjedt a legmegfelelőbb helyszín keresésére is. Nem lehetett túl közel a nagyobb szórakozó helyekhez, mivel azok elvonzották volna a potenciális vendégeket, viszont nem is lehetett túl távol, hiszen a vendégek többsége már nem törzs helyet alakít, hanem benéz mindenhova. Közel kellett lenni viszont még a forgalmasabb helyekhez, így a helyismeretét felhasználva és az emberek szokásainak megismerését követően kereste a megfelelő helyszínt. Az adatok elemzése után véglegesen eldöntötte, hogy elindítja saját egyéni vállalkozását.

Üzleti tervezés

Martin a vállalkozási üzleti terveként a saját célra készülő üzleti tervet választotta. Követve a felépítését, illetve a tartalmi követelményeit. A vezetői összefoglalóval kezdett, összegezte saját maga, vagyis a tulajdonos jellemzőit, a tevékenységi körét, a termékeket és szolgáltatásokat, a piaci részesedését, a jövedelmezőségét, rövid szakmai karrierjét, valamint a tervezési időhorizonton elérendő célok összefoglalását. Bemutatta vállalkozását a jogi formájáról, a tevékenységi köréről, a főbb termékekről és szolgáltatásokról és a kiszolgált piacokról. A tervben összegezte a tervezett termékek és szolgáltatások részletes leírását, az ár listája jellemzőit és előnyeit, gyártási költségek, gyártási idővonalat és a jövőbeli termékeket és szolgáltatásokat. A piackutatás után összegezte a célpiacát és annak jellemzőit, hogy kiket akar elérni. Megtervezte az üzleti terv részeként a marketingstratégiáját. Kifejezetten a közösségi média marketingre koncentrált, hiszen a piackutatásakor is itt érte el a legtöbb embert így a marketing tevékenységét is itt kívánja folytatni. Marketing célként milyen promóciós stratégiákat fog alkalmazni, milyen rendszerességgel, milyen felületeken. Feltüntette a tervben milyen működési és jogi szempontokat például szerződések, fizetési módok, engedélyek, biztosítékok kellenek és vannak meg. Végezetül pedig a tervezett pénzügyi előrejelzést készítette el, eredménykimutatást, cash flow elemzést. Martin tudta, hogy a pénzügyi terve útmutatóként szolgál majd a vállalkozása üzemeltetéséhez és céljai megvalósításához.

Egyéni vállalkozás indítása

Mielőtt elindítaná az egyéni vállalkozását előtte egy nagyon fontos kérdéskört kellett tanulmányoznia, nevezetesen azt, hogy milyen adózási módot fog választani egyéni vállalkozóként. Természetesen tisztában volt azzal, hogy a KATA lehet, a legjobb az

adóterhek miatt mivel akkor csak havi 50 ezer forintot kellene fizetnie adóként, amibe beletartoznak a járulékok is, viszont mérlegelt milyen előnyei és hátrányai vannak ennek az adózási módnak ezért mást választott.

Martin a tervezés és az adózási módok ismeretében az átalányadózást választja, azon belül is a 80%-os költséghányad elszámolást, mivel a tevékenység, amit végezni szeretne TESZOR 56 szám alá tartozik. Azért erre esett a választása a KATA adózással szemben, mivel tervez céges összejöveleteket/csapatépítő tréningeket, ahol cégeknek is számlázhat, így kiesik a kisadózók adója. Illetve a közeljövőben házasságkötés is tervben van számára, így a friss házasok kedvezményét is érvényesíteni tudja, illetve szempont még a magasabb társadalombiztosítás és szociális hozzájárulás a nyugdíjazás miatt. Az átalányadózáskor a minimálbér az alapja társadalombiztosítási és szociális hozzájárulási adó kötelezettségnek, ellentétben a KATA adózás utáni biztosítottsággal szemben. Alanyi adómentesség mellett is dönt a kezdő évében a kevesebb nyilvántartási kötelezettség miatt és mivel kezdő vállalkozó. Az üzleti tervének elkészítése és a piackutatás után a forgalom becslésénél 7 millió forint éves bevétellel tervez, figyelembe véve, hogy mennyire nehéz is belépni újként egy meglévő piacra. Az adózása a következőképpen alakul tehát a tervezett éves 7 milliós éves bevételt, ami havi szinten körülbelül átlagosan 583 ezer forint tervezett bevétel. Ez azt jelenti, hogy csak az utolsó hónapban keletkezik majd személyi jövedelemadó fizetési kötelezettsége, mert a költséghányaddal csökkentett jövedelme csak az utolsó adózó hónapban fogja átlépni az átalányadó mentességet, ami az aktuális minimálbér összegének a fele, vagyis 1 millió 392 ezer forintos határ. Adófizetési kötelezettsége tehát csak a társadalombiztos és a szociális hozzájárulási adó közterhek után keletkezik, amelyeket a 2023-as évtől gönygyöltéses módszerrel kell kiszámítani és negyed évente bevallani és megfizetni. A tervezett bevétel után tehát a közterhek számítása havi bontásban a társadalombiztosítási járadék összege 42 920 forint, illetve a szociális hozzájárulási adó, ami 33 930 forint, mert az éves minimálbér összege az adóalap. Azért a minimálbér, mert a TESZOR 56-ba tartozó tevékenységek nem igényelnek szakképesítést, tehát nem a garantált bérminimumot kell adóalapként venni. Számításait önként végezte mivel ért hozzá, de leellenőrizte a NAV oldaláról letölthető vállalkozói kalkulátorral és a Billingo átalányadó kalkulátorával. Összegezve tehát a tervezett bevétel után várhatóan összesen 978 400 forint az éves adó és járulékfizetési kötelezettsége. Ebbe az összegbe már az egyszerűsített adóalapú helyi iparüzési adó összege és a kamarai éves díj is beletartozik. Így kicsivel több, mint 6 millió

forint marad Martin zsebében, ha a tervezett bevételt eléri, amelyet szabadon költhet saját magára, illetve a vállalkozására fejlesztésére.

Utolsó lépésként kerül sor magára az egyéni vállalkozás elindítására. Mivel már rendelkezett ügyfélkapuval korábbról így ennek elkészítését nem kellett megtennie. Először is felkereste a mo.hu oldalt ahhoz, hogy el tudja indítani az egyéni vállalkozását. Az oldalsó menüben az egyéni vállalkozás menüpontot választva a következő oldalon egy tájékoztatóval szembesült, ahol fontos információkat talált meg, például ki lehet egyéni vállalkozó, mit kell tennie, határidők, eljáró szerv és egyéb információk. Ezeket átolvasva az ügyintézés meg is kezdődhet. A központi azonosítási ügynök bejelentkezési felületre került át ahol a korábban említett ügyfélkapus azonosítást választja, mert rendelkezik vele, viszont vannak még más azonosítási módok is például az elektronikus személyi igazolvány. A bejelentkezést követően nyilatkozatok jönnek elő, ahol a jogosultak köre ki lehet, ki nem lehet egyéni vállalkozó és ez után lehet megkezdeni ténylegesen az egyéni vállalkozás bejelentését. Az első dolog, ami kitöltésre kerül a személyes adatok név, anyja neve, születési hely és idő, állampolgárság, illetve az adóazonosító jel. A következő oldalra lépve az egyéni vállalkozó székhelyét kell megadni, itt nagyon fontos dolog, hogy olyan ingatlannak kell lennie, ami az egyéni vállalkozó tulajdonában áll vagy annak használatára jogosult. Illetve van lehetőség telephely megadására is. Ezt az oldalt követően a vállalkozási tevékenységek megadása következik, fő tevékenységként, illetve további tevékenységeket. Ezt követő oldalon az adózási kérdéseket kell kitölteni. Áfa fizetés megállapítása vagy jelen esetben áfa alanyi mentesség kiválasztása, illetve a KATA vagy átalány adózás kiválasztása, társadalombiztosítási jel megadása és a munkavégzés jellegének kiválasztása. Még egy nyilatkozat tételi oldal következik például egyéni vállalkozói tevékenységet kizáró ok nem áll fent, megadott székhely megfelel a feltételeknek. Mindezeket elfogadva az utolsó oldalon az ellenőrzés található meg és az oldal alján rákattintva a bejelentés megtétele gombra kész is az egyéni vállalkozás bejelentése. Amikor rendszer leellenőrizett minden adatok közli, hogy a bejelentés feldolgozása és nyilvántartásba vétele megtörtént így már Martin egyéni vállalkozó lett.

4. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

Aki sikeres egyéni vállalkozó szeretne lenni, annak tisztában kell lennie önmagával, a különböző személyiségtípusok bemutatásával felismerhető, hogy ki lesz jó egyéni vállalkozó. Bárki lehet egyéni vállalkozó viszont nem mindenki alkalmas arra, hogy sikeres is legyen, nem szabad olyanba belekezdeni, ami az elejétől kezdve el van temetve. Mivel egyéni vállalkozás így az egyén az alappillére az egész folyamatnak. Tisztában kell lennie az egyénnek mind saját magával, képességeivel, tulajdonságaival, tudásával.

Az első feltett kérdésemre a választ, vagyis, hogy ki lehet, egyéni vállalkozó az irodalmi áttekintés adja, az egyéni vállalkozókat szabályozó törvény, illetve az erre vonatkozó információk megtalálhatók a webes ügysegéden is, ahogyan a gyakorlati példában bemutattam. Hogy kiből lesz jó egyéni vállalkozó erre nincs megfelelő válasz, hiszen minden embernek megvannak az erősségei és gyengeségei, minden személyiségtípusnak megvannak a pozitív és a negatív tulajdonságai. Tehát a válasz a kérdésre, hogy bárkiből lehet jó egyéni vállalkozó, ha a megfelelő előkészületeket megteszi és folyamatosan dolgozik. Mindenkinek vannak erősségei, amikkel kihasználhatja a felmerülő lehetőségeket, illetve mindenkinek vannak gyengeségei, amik kezelésével elkerülhetők a veszélyek.

A személyes SWOT-elemzés elvégzése után számos következtetést lehet levonni. Ez a fajta önértékelés segíthet a személyeknek azonosítani erősségeiket, gyengeségeiket, lehetőségeiket és veszélyeiket, és felhasználható a döntéshozatal és a célok kitűzése során. A személyes SWOT-elemzés képet adhat az egyénnek jelenlegi képességeiről, és segíthet azonosítani azokat a területeket, ahol esetleg fejlődni kell. Segíthet továbbá azonosítani a potenciális lehetőségeket, amelyeket fel lehet tárni, valamint a potenciális veszélyeket, amelyekkel esetleg foglalkozni kell.

Az egyéni vállalkozás kifizetődő, ugyanakkor kihívást jelentő tapasztalat lehet. Bár számos előnye van, például a függetlenség, hogy az ember a saját főnöke lehet, maga határozza meg a munkaidejét, és nagyobb befolyása van a karrierdöntések felett, vannak hátrányai is, amelyeket nem szabad figyelmen kívül hagyni. Ezek közé tartozik a korlátlan felelősség a vagyonával és a plusz stressz, hogy a vállalkozás minden aspektusát irányítani kell. Végül soron az egyéni vállalkozóvá válásról szóló döntés alapos megfontolást és az összes előny és hátrány mérlegelését igényli.

A vállalkozás indítását számos ok vezérelheti. Egy álom megvalósítása, a meggazdagodás, a kényszer és a függetlenség a leggyakoribb motivációk közé tartozik. Nyilvánvaló, hogy ezek a motivációk szorosan összefonódnak, és céljaik gyakran átfedik egymást. Például egy álom megvalósítása gyakran vezethet anyagi gyarapodáshoz, míg a függetlenség az anyagi siker következménye lehet. Emellett a kényszer is vezethet függetlenséghez és gazdagsághoz. Fontos megjegyezni, hogy a vállalkozás indításának motivációi gyakran nagyon személyesek, és egyénenként nagyon eltérőek lehetnek.

Az egyéni vállalkozók személyes kapcsolati hálóját értékes. A kapcsolattípusok, az interakciók, a kapcsolatok jellegéből következtetéseket lehet levonni arról, hogy az egyén képes-e elérni a potenciális ügyfeleket, biztosítani az erőforrásokat és kapcsolatot építeni a kulcsfontosságú érdekelt felekkel.

Az egyéni vállalkozói piackutatás elvégzése után számos következtetést lehet levonni. Ezek közé tartozik a fogyasztói preferenciák, a versenyhelyzet és a teljes piac méretének megértése. Ezen túlmenően a kutatás felhasználható a piacon belül a legjövedelmezőbb szegmensek és termékek azonosítására. Továbbá betekintést nyújthat a leghatékonyabb marketingstratégiákba a vásárlók bevonása és az értékesítés ösztönzése érdekében. Végül a kutatás felhasználható az új termékek vagy szolgáltatások bevezetésének potenciáljának felmérésére.

Az üzleti tervezés alapvető lépés minden vállalkozó számára, hogy biztosítsa vállalkozása sikerét. Fontos, hogy időt szánjon egy átfogó üzleti terv kidolgozására, amely felvázolja a vállalkozás céljait és célkitűzéseit, valamint stratégiáit. Az üzleti tervnek tartalmaznia kell egy részletes pénzügyi elemzést, amely értékeli a vállalkozással kapcsolatos lehetséges kockázatokat és előnyöket. Ha a vállalkozók időt szánnak a gondos tervezésre, akkor sikerre készíthetik fel magukat, és növelhetik az esélyeiket a kívánt eredmények elérésére. Megfelelő tervezéssel a vállalkozók szilárd alapot teremthetnek vállalkozásuk számára, és jobban felkészülhetnek az út során felmerülő kihívások kezelésére.

Az egyéni vállalkozó könyvelése az alapnyilvántartások vezetését jelenti, nagyon egyszerű, ahogyan bemutatásra került abból kiderül, hogy kevesebb adatot kell tartalmazniuk, mint például a cégeknél, ahol kettős könyvvitelt alkalmaznak. Javaslatom az lenne, hogy bár papír

alapon is lehet ezeket vezetni mind a bevételi, naplófőkönyv vagy pénztárkönyvet, de ma már rengeteg könyvelő szoftver létezik kevés összegért, amikkel megkönnyíthető az egyéni vállalkozás vezetése és nyilvántartása az előírtaknak megfelelően.

Az egyéni vállalkozók magas száma azt jelzi, hogy egyre többen döntenek úgy, hogy saját maguk főnökei lesznek. Ennek oka lehet a magasabb bérek lehetősége, a nagyobb önállóság iránti vágy vagy a rugalmasabb munkaidő iránti igény. Az önfoglalkoztatás irányába mutató tendencia arra utal, hogy sokak számára már nem a hagyományos munkaviszony az egyetlen járható út, és sokan kezükbe veszik a saját karrierútjukat. Ez pozitív hatással lehet az egész gazdaságra, mivel az önálló vállalkozók valószínűleg új munkalehetőségeket teremtenek és ösztönzik a gazdasági növekedést.

Az egyéni vállalkozó által választható három adózási mód mindenki számára megfelelő lehet, attól függ mik a céljai, hogyan akar működni, melyik éri meg jobban számára, tehát egyénfüggő. Az előnyök mellett mindegyiknek a hátrányait is figyelembe kell venni, hiszen a kevesebb adófizetési kötelezettséggel járó adózásnak megvannak a maga hátrányai is, ami miatt nem lehet mindenki számára jó. Az alapeset szerinti adózás, vagyis a vállalkozói személyi jövedelemadó az azoknak lehet előnyös, akik nem akarnak céget alapítani, ha a valódi elszámolható költségek meghaladják az átalányadózásnál lévő költséghányadokat és több bevétel keletkezik, mint amit az átalányadó enged. Az átalányadózás, ahogyan a gyakorlati példánál próbáltam szemléltetni a magas költséghányaddal rendelkező tevékenységek végzésekor éri meg a legjobban, illetve mellékállásúként vagy nyugdíjasként. A törvénymódosítás ellenére még mindig a kisadózó vállalkozók tételes adózása a legjobb, ha csak azt vesszük figyelembe, hogy éves szinten mindössze 600 ezer forintos adókötelezettség keletkezik amellet, hogy az előírt bevételi nyilvántartás sem feltétlen szükséges vezetni mivel a kiállított számlák és nyugták megőrzésével ezt teljesítettnek kell tekinteni.

A gyakorlati példa egy fiktív személy egyéni vállalkozás indításának útját mutatja a konkrét egyéni vállalkozás bejelentéséig. A kezdeti lépésektől, az egyén vizsgálatától a piackutatáson át az üzleti tervezésen keresztül az adózási mód kiválasztásáig. A bejelentés csak pár percet vesz igénybe, viszont a tervezés, a kutatás, a személyes vizsgálat hosszabb időt igényel, aminek minden perce megérheti az egyéni vállalkozónak, mert erre növeli a

siker esélyét. Ami pedig a bejelentés után történik, vagyis a működtetés az már egy másik következő akár erre épülő szakdolgozat témája is lehetne.

A dolgozat megírását követően a téma átfogó ismeretében, bár a dolgozatban leírtam, hogy az egyik választható adózási módnál nem szükséges könyvelő bevonása viszont most mégis magamat cáfolva javaslatom az lenne, hogy szinte kötelező minden esetben, ha nem is mindvégig alkalmazni könyvelőt, ami plusz költségekkel jár. Fontos, hogy naprakész legyen az adózással kapcsolatban, hogy egy esetleges változtatás miatt kikerüljön az adott adózás mód alól, vagy ellenkező esetben áttérhessen a következő évben egy sokkal kedvezőbbbe. A megfelelő szakértő vagy akár versenytárs is segítséget nyújthat a megfelelő adózási forma kiválasztásához.

5. ÖSSZEFOGLALÁS

A dolgozat témaválasztása azért erre a témára esett, mert mindig is érdekelték az egyéni vállalkozások. A környezetemben több egyéni vállalkozót ismerek, akik például velem ellentétben kiegyensúlyozottabb, rugalmasabb, szabadabb és jobb anyagi körülmények között élnek. Ez számomra nagyon vonzó, tehát összességében bennem is megvannak azok a főbb okok, amik miatt a személyek egyéni vállalkozás indításába kezdenek.

A szakdolgozatom írása közben tudatosult bennem igazából, hogy az egyéni vállalkozás mennyire is kecsegtető jövedelemszerzési mód. A dolgozat felépítését tekintve az egyéni vállalkozókat szabályozó törvény bemutatásával kezdtem, illetve az előnyeit és hátrányait taglaltam. Bemutatásra került mennyire is egyszerű egyéni vállalkozást nyitni és a dolgozat egyik további fejezetében egy gyakorlati esetpéldán keresztül is bemutattam, hogy konkrétan a webes ügysegéden keresztül mennyire egyszerű és gyors maga az egyéni vállalkozás indításának bejelentése.

Az előzőleg említett egyéni vállalkozás indításának legismertebb okainak bemutatása rámutat arra, hogy az emberek miért lesznek egyéni vállalkozók, ilyenek az álom megvalósítás, függetlenség, meggazdagodás és a kényszer. A személyiségtípusok bemutatásával arra próbáltam törekedni, hogy nem minden ember alkalmas egyéni vállalkozónak. Viszont a bemutatott személyes elemzés elvégzésével megtudható melyek a személy erősségei, amelyekkel a felmerülő lehetőségeket tudja kiaknázni és a gyengeségei, amelyek leküzdésével elkerülhetők a fenyegetettségek. Ezen fejezeten belül még a személyes kapcsolati háló bemutatásával foglalkoztam, ami a vállalkozás sikeréhez lehet a kulcs, illetve a vállalkozó képességei, ami pedig a profitszerzés egyik mozgató köve lehet.

A szervezési feladatok bemutatása fejezetnél a piackutatást taglaltam. Mivel szinte muszáj az egyéni vállalkozónak felmérni azt a piacot ahova be szeretne lépni. Ennek oka abban rejlik, hogy a piackutatás segít a lehetőségek azonosításában, a fogyasztói szokások és igények megismerésében, versenytársak megismerésében, a célpiac kiválasztásában. A kutatáshoz szükséges adatokat primer, szekunder és mozaik információkból lehet nyerni. Egy sajnos aktuális hasonlattal próbáltam nyomatékosítani a piackutatás fontosságát a kémekhez hasonlóan, akik számtalan előnyhöz juttatják a saját országukat, így ehhez hasonlóan a piackutatást végzőt is előnyhöz juttatják a versenytársakkal szemben.

Azért tartom fontosnak az üzleti tervezés bemutatását a tervezési feladatoknál, mert ez minden vállalkozás alappillére, erre lehet felépíteni egy új egyéni vállalkozást. Az üzleti terv nem csupán a befektetőknek szólhat, hanem lehet egyfajta kézikönyv egy „guide” az egyéni vállalkozónak, hogy teljesítse céljait, utat mutasson saját magának a fejlődéshez és a vállalkozása vezetéséhez. Ezért helyeztem a hangsúlyt a komplex üzleti terv készítéséről a saját üzleti terv készítésére, mert igazán ez segíthet az egyéni vállalkozóknak.

Az irodalmi áttekintés utolsó fejezetében pedig az egyéni vállalkozók nyilvántartási kötelezettségeinek módjait mutattam be, a pénztárkönyv és naplófőkönyv, illetve a bevételi nyilvántartás részletezésével. Természetesen a dolgozat későbbi részében kiderül, hogy a választott adózási mód szerint melyiket is kell vezetnie az egyéni vállalkozóknak.

A kutatásom három részből állt. Elsőnek a KSH adatait felhasználva kutattam, hogy mennyire népszerű hazánkban az egyéni vállalkozói lét. Vizsgálatom alatt kiderült, hogy az utóbbi évekre visszatekintve folyamatosan nőtt hazánkban az egyéni vállalkozói kedv kivéve az idei év nyitóállományát, viszont erre az adatok alapján választ kaptam, hogy miért történt a csökkenés. Nevezetesen a legnépszerűbb, és legkedvezőbb adózási mód megváltoztatása miatt. Vizsgálatom kiterjedt az egyéni vállalkozók melyik nemzetgazdasági ágban és hányan működnek, illetve hazánk melyik részén.

A kutatásom második részében az egyéni vállalkozók választható adózási formáit mutattam be. Mind a három adózási módnak megvannak a maga előnyei és hátrányai tehát alapos megfontolás és szakértői segítség igénybevétele ajánlott a legmegfelelőbb kiválasztásához. Valakinek a KATA a legelőnyösebb, amíg másnak a VSZJA ezek mind személyes kérdésektől és szabályoktól függenek.

Végezetül a harmadik résznél pedig egy gyakorlati példán keresztül mutattam be egy fiktív személy hogyan kezdi el az egyéni vállalkozás szervezését, tervezését egészen az egyéni vállalkozás a webes ügysegéden történő bejelentéséig. A gyakorlati példából kiderült, hogy tényleg akár percek alatt el lehet indítani egy egyéni vállalkozást a webes ügysegéden keresztül, amihez csupán ügyfélkapu vagy más elektronikus azonosítási mód szükséges. De az alapítás szinte csak az utolsó lépés melyet megelőznek a tervezési és szervezési feladatok, amelyeket a gyakorlati példában is elvégzett a fiktív személyű kezdő egyéni vállalkozó.

IRODALOMJEGYZÉK

Szakirodalom:

- Andor Gy. (2018): Üzleti gazdaságtan. Budapest, Akadémia Kiadó 532 p.
- Balaton K. – Hortoványi L. (2018): Stratégiai és üzleti tervezés. Budapest, Akadémia Kiadó, 205 p.
- Chikán A. (2020): Vállalatgazdaságtan Budapest: Akadémiai Kiadó 676 p.
- Ganesh S. – Federico S. – Robert K. – Alessandro C. (2019): Improving Forecasts with Integrated Business Planning. Springer kiadó, 421 p.
- Hágen I. Zs. – Kondorosi F. (2017): Üzleti tervezés, Debrecen CIVIS AUDIT Kft., 124p.
- Kevin L. K. – Philip K. (2008): Marketingmenedzsment. Budapest, Akadémiai Kiadó, 986 p.
- Marko S. – Erik M. (2019): A Concise Guide to Market Research, Springer kiadó, 343 p.
- Németh G. (2022): A vállalkozói lét illúziói / A vállalkozói magatartás elméletei. Budapest, Akadémiai Kiadó 196 p.
- Nyíri Z. – Hackl K. (2007): Személyiségkalauz üzleti szemmel, Szeged, Universitas Kiadó, 236 p.
- Ormos M. (2018): Számvitel, Budapest, Akadémia kiadó,
- Szabó T. (2023): Egyéni Vállalkozók Kézikönyve. Budapest, ADONET.HU Kft, 208 p.
- Vecsenyi J. (2017): Kisvállalkozások indítása és működése. Budapest, Akadémia Kiadó,
- Veres Z. – Hoffmann M. – Kozák Á. (2017): Bevezetés a piackutatásba. Budapest, Akadémia Kiadó, 396 p.
- Wolf G. (2017): Kisvállalati marketing biblia, Budapest MC Systems Kft., 305p.
- Zéman Z. – Béhm I. (2016): A pénzügyi menedzsment és kontroll elemzési eszköztára. Budapest, Akadémia Kiadó, 396 p.

Jogszabályok:

2022. évi XIII. törvény a kisadózó vállalkozók tételes adójáról
2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról
2009. évi CXV. törvény az egyéni vállalkozóról és egyéni cégről
2007. évi CXXXVII. törvény az általános forgalmi adóról
1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
1991. évi LXXXII. törvény a gépjárműadóról
1990. évi C. törvény a helyi adókról

Internetes források:

Az "Egyéni vállalkozás" előnyei (2023) Forrás: <https://www.kobaka.hu/az-egyeni-vallalkozas-elonyei/>

Antoinette O. (2014): How to develop a business plan for self-employment Forrás: <https://www.sage.com/en-gb/blog/how-to-develop-a-business-plan-for-self-employment/>

Átalányadó (2023) Forrás: <https://www.vallalkozas-okosan.hu/atalanyado>

Bevételi nyilvántartás minta (2021) Forrás: <http://konyveloszakma.hu/letoltheto-anyagok>

Egyéni vállalkozók szja- és járulékkötelezettsége (2023) Forrás: <https://nav.gov.hu>

Fülöp O. (2022): Bevételi nyilvántartás Forrás: <https://www.bilingo.hu/blog/olvas/a-beveteli-nyilvantartas-jelentosege>

KSH (2023): Egyéni vállalkozások aktivitásának alakulása Forrás: <https://www.ksh.hu/heti-monitor/vallalkozasok.html>

KSH (2023): A regisztrált egyéni vállalkozók száma nemzetgazdasági ágak szerint, havonta Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/gsz/hu/gsz0054.html

KSH (2023): Fókuszban a vármegyék, gazdasági szervezetek Forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/224/index.html>

KSH (2022): Népszámlálás Forrás: <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/>

Mahmuda A. I. (2022): 7 Easy Steps to Make a Business Plan for Self-Employed Forrás: <https://www.bdtask.com/blog/business-plan-for-self-employment>

Marci M. (2023): Conducting a Personal SWOT Analysis to Chart Your Future Forrás: <https://www.businessnewsdaily.com/5543-personal-swot-analysis.html>

Naturasoft (2023): Pénztárkönyv Könyvelő Program Forrás: https://www.naturasoft.hu/penztarkonyv_program.php

Naturasoft (2023): Naplófőkönyv Könyvelő Program Forrás: https://www.naturasoft.hu/naplofokonyv_program.php

Részletező nyilvántartások (2023) Forrás: <https://adminisztracioborsodban.hu/reszletezo-nyilvantartasok/>

Sinka J. (2008): Pénztárkönyv Forrás: <http://www.sinkatax.hu/doc/Konyvelhetedmagadis20081.pdf>

TÁBLÁZATOK ÉS ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra: Egyéni vállalkozás előnyei és hátrányai	4
2. ábra: Egyéni vállalkozás indításának okai.....	7
3. ábra: Személyiségtípusok.....	8
4. ábra: Személyes SWOT-mátrix.....	9
5. ábra: Kapcsolati háló	10
6. ábra: Kvalitatív és a kvantitatív kutatás módszertana közti különbségek.....	12
7. ábra: Kutatási terv meghatározása.....	12
8. ábra: Primer piackutatás.....	13
9. ábra: Szekunder piackutatás.....	14
10. ábra: PESTEL-modell, a makrokörnyezet legfontosabb tényezői.....	15
11. ábra: Tervezési horizontok és típusok	16
12. ábra: Üzleti terv egyéni vállalkozók számára	17
13. ábra: Pénztárkönyv áttekintő, A és B oldal a Naturesoft könyvelőprogramban	19
14. ábra: Naplófőkönyv áttekintő, A és B oldal a Naturesoft könyvelőprogramban	20
15. ábra: Részletező nyilvántartások	21
16. ábra: Bevételi nyilvántartás.....	22
17. ábra: Szempontrendszer	24
18. ábra: Regisztrált egyéni vállalkozók száma	25
19. ábra: Egyéni vállalkozások aktivitásának alakulása.....	26
20. ábra: Regisztrált egyéni vállalkozók vármegyéenként.....	27
21. ábra Regisztrált egyéni vállalkozók aránya a teljes lakossághoz vármegyéenként.....	27
22. ábra: Gazdasági szervezetek gazdálkodási forma szerint.....	28
23. ábra: Egyéni vállalkozók száma nemzetgazdasági ágak szerint	29

NYILATKOZATOK

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Szabó Martin
A Hallgató Neptun kódja: HJT22C
A dolgozat címe: Az egyéni vállalkozás indításával kapcsolatos tervezési, szervezési feladatok
A megjelenés éve: 2023
A konzulens tanszék neve: Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

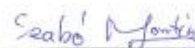
Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Kelt: Balassagyarmat, 2023. április 27.

Hallgató aláírása

KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

A Szabó Martin HJT22C konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: Gyöngyös, 2023. április 24.

Belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendő.

² A megfelelő aláhúzendő.